

# TÜRKİYE'DEKİ ALMAN VAKIFLARI RAPORU III

Dr. Necip Hablmitoğlu

## 2.1. KONRAD ADENAUER VAKFI

Halihazırda Dr. Wulf Schönbohm ve yardımcısı Dirk Tröndle gibi iyi derecede Türkçe ile, Türkiye'nin zaaf boyutlarındaki etnik-dinsel-ekonomik-siyasal ve de toplumsal sorunlarını çok iyi bilen iki servis elemanı tarafından yönetilen bu vakıf, 1984'den bu yana ülkemizde faaliyet göstermektedir. Vakıf Temsilciliği, Ankara'da müstakil bir binaya sahip olup, İstanbul'da da şube düzeyinde temsil edilmektedir. Vakıf, faaliyetlerini, Türk yasaları izin vermediğinden dolayı, Türk Demokrasi Vakfı'nın işbirliği çerçevesinde kamufle etmeye çalışmaktadır.<sup>1</sup> Vakıf Temsilcisi Dr. Wulf Schönbohm'un ülkemizdeki etkinliği konusunda, bizzat kendi yazdığı şu satırlar, bir fikir verecek düzeydedir:

*“Bu yılın 6 Temmuz’unda Ardahan Subay Gazinosu’nda akşam yemeğindeydim, telefonla arayıp Cumhuriyet Gazetesinde Türkiye’deki Alman vakıflarının çalışmalarını kötü bir biçimde yansıtan bir makale yayımlandığını bildirdiler. Bize ev sahipliği yapan Ardahan Valisi, nezaket gösterip kendi özel Cumhuriyet nüshasını bana verdi, böylece ben de bilgi sahibi olabildim.*

*Ardahan ilinde belediye başkanları ve belediyede ve idarede çalışanlar için iki günlük bir seminerin açılışını yapmıştım. Bu semineri uzun yıllar birlikte çalıştığım Türk ortağımız Türk Belediyecilik Derneği (TBD) ile birlikte düzenlemiştik. Seminerin konuları arasında şehircilik, ihaleler, belediye başkanının, belediye meclisinin ve belediyenin görevleri ve birbirleriyle ilişkileri vardı. Ortağımız TBD, her yıl Türkiye’nin bütün yöre ve illerinde aşağı yukarı 100’e yakın bu tür meslek eğitimi semineri düzenlemektedir. TBD ve Konrad Adenauer Vakfı (KAV), iyi işleyen bir yönetim ve demokrasi için yerel düzeyde nitelikli yöneticilerin bulunmasını ve bağımsız yetkilerle donanmış bir yerel yönetimin varlığının önemli bir önkoşul olduğu görüşünde birleşiyorlar.*

*Bu ziyaret vesilesiyle Ardahan ve Artvin il merkezleri ve ilçelerinden sayısız memurla konuşma fırsatı da bulmuş, açık yüreklilikleri, ehliyetleri ve coşkuları karşısında etkilenmişim. Bu konuşmalar, daha sonraki çalışmalarımız için bana bir esin kaynağı oldu. Aynı zamandaki bu yöredeki doğanın güzelliği, Türkiye’nin bu ücra köşesindeki insanların özel dostluk ve candanlıklarını da tanımak fırsatını buldum”.<sup>2</sup>*

Wulf Schönbohm'un yazdıkları, dev bir gerçeğin küçük bir yansımasıdır. Alman vakıfçıları, deyim yerindeyse, ellerini kollarını sallayarak, Türkiye'nin hemen her yerine rahatça girebilmekte; faaliyet gösterebilmektedirler. Diğer yandan biliyoruz ki, Almanların Artvin, Ardahan ve Rize illerine olan özel ilgisinin geçmişi 1960'lı yıllara dayanmaktadır. Wolfgang Feurstein adlı bir istihbaratçı akademisyen (halkbilimci) bu yıllarda bölgede çalışmış ve sonuçta “kaybolan Laz ulusunu kurtarmak” misyonu adına, özel bir alfabe (Lazuri Alfabe) yaratmıştır. Almanların bölgedeki etnik çalışmaları, daha sonra giderek yoğunlaşmıştır. Türkiye’de 47 ayrı etnik halk söyleminden yola çıkan Alman istihbaratçı akademisyenleri, kendi ülkelerinde iki Laz örgütünün yanı sıra, üniversitelerde kürsüler oluşturmuşlardır.<sup>3</sup> Önceleri, Almanya’da basılan Laz alfabesiyle yazılmış kitapları valizlerine gizleyerek bölgeye getiren bu istihbaratçılar, artık Alman vakıfları sayesinde örgütsel faaliyetlerini alenen yürütmektedirler, hem de konaklamalarını orduvelelerinde yaparak, valiler tarafından ağırlanarak...

### 2.1.1. K.A.V.’NİN BASIN VE KAMUSAL İLİŞKİLERİ

Dr. Schönbohm ve yardımcısı Tröndle'nin ilişki kurmadığı, kuramadığı sivil toplum kuruluşu ya da resmi kurum ve kuruluş neredeyse söz konusu değildir. Örneğin, sadece Türk Belediyecilik Derneği değil, tabelâsı ardında faaliyet gösterdiği Türk Demokrasi Vakfı, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Arı Hareketi, TİSK, TOSYÖV, KA-DER ve daha yüzü aşkın sivil toplum örgütünün yanı sıra, üniversiteler ile de Konrad Adenauer Vakfı (KAV) müşterek etkinlikler düzenlemişlerdir.<sup>4</sup>

Vakıf, asıl gövde gösterisini 29-30 Haziran 2000’de düzenlediği “Türkiye’de Anayasa Reformu-Prensip ve Sonuçlar” adını taşıyan kongrede yapmıştır. Bu kongreye, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Yargıtay Başkanı Sami Selçuk gibi kamuoyunun yakından takip ettiği isimler katılmıştır. Katılımcıların temsil düzeyi, vakıf için adeta “aklanma”, “prestij artırma”,

“dokunulmazlık sağlama”, “ilgi odağı olma” yorumlarına yol açmıştır. Tıpkı bildirilerin toplandığı kitapçığın önsözünde Dr. Schönbohm’un yazdığı gibi:

“... Yeni seçilen Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Yıldırım Akbulut’un kongrenin açılışı ile ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi bir takdim konuşması yapmaları konunun önemini vurgulamış ve etkinliği düzenleyenleri ve katılanları **onore** etmiştir”.<sup>5</sup>

Kongrede, BND danışmanlarından Prof.Dr. Kay Hailbronner, Türkiye açısından en kritik konulardan biri “AB Üyesi Olarak, Egemenlik Haklarının Devri Sorunu” üzerine katılımcıları Almanya’dan edinilen deneyimler (!) çerçevesinde bilgilendirmiştir. <sup>6</sup> Alman iç istihbarat örgütü olan “Federal Anayasa’yı Koruma Teşkilâtı”nın (BfV) en gözde hukukçularından Avukat Dr. Christian Rumpf ise, tebliğleri değerlendirirken şu mesajları vermeyi ihmal etmemiştir:

“Temel haklar konusu herhalde Türk anayasa sistemindeki en ağır yaradır.... Ordunun Türk anayasa düzeni içerisindeki rolü, sıkça Türkiye’nin gizli iktidarı olarak görülen Milli Güvenlik Kurulu’yla bağlantılı olarak dile getirilmiştir. Öncelikle anayasanın birçok bağlamda orduyu da kattığı tespit edilmelidir.... Milli Güvenlik Kurulu kararlarının hukuki açıdan bağlayıcı kararlar değil, sadece hükümete ‘tavsiye’ niteliğinde olması da önemli değildir. Gerçekten bugüne kadar Milli Güvenlik Kurulu’nun tüm tavsiyelerinin yerine getirildiğini ve 28 Şubat 1997 tarihli köktencilığa karşı mücadele hususundaki ‘tavsiyelerinin’ çok ağır gerçekleştirilmesinin de o zamanki Erbakan hükûmetinin sonu olduğu görülmüştür. Aslında ordu Türk siyaset sisteminin Avrupalılaşması konusunda pek çok siyasal parti veya hükümetten daha fazla katkıda bulunmuş olsa da, böylece egemen bir ordunun Avrupa’nın özgürlükçü demokratik temel düzeniyle bağdaşamayacağı şüphesizdir. Oturumlarda gözükken yaklaşımla doğal olarak Milli Güvenlik Kurulu yapısının yeniden düzenlenmesi istenmiş, ‘sivillerin’ etkili egemenliği talep edilmiştir.... Kemal Atatürk’ün kendisinin ve o zamanki partisinin temel düşüncelerini bugünkü Avrupa’nın entegrasyon gelişmeleriyle bağdaştırmak zorunludur. Zira bu temel düşüncelerin, özellikle Kemalist milliyetçiliğinin çağın gereksinimlerine aykırı olan yorumu, AB’ye entegrasyonun beraberinde getirdiği milliyetçi strüktürlerin bir kısmının tasfiyesine çelişki arz etmektedir”.<sup>7</sup>

Dr. Rumpf, Atatürk’ün yaşadığı dönem itibarıyla çağın koşullarına ve gereksinimlerine tamamiyle zıt “anti-empyralist” bir mücadele sonrasında ülkesine bağımsızlık kazandırdığı gerçeğini es geçmekte ve Kemalizm’in yorumunun saptırılarak AB talepleri çerçevesinde yeniden yapılmasını ima etmektedir. Ancak, Türkiye’nin er geç yola gireceğinin kanıtı ve emaresi olarak “tüm Türkiye’de faaliyet gösteren İnsan Hakları Derneği ilk defa işkence vakalarında belirgin bir azalma tespit etmiş” diyerek güvenilir, hatta MGK’dan da güvenilir bir kaynağa (!) atıfta bulunmaktadır.

### 2.1.2. TEHLİKENİN BOYUTU: K.A.V.’NİN ÖNEMLİ ETKİNLİKLERİ

Konrad Adenauer Vakfı Türkiye Temsilciliği, her yıl çok sayıda konferans, seminer, atölye çalışması ve sempozyum düzenlemektedir. Vakfın sadece 2000 yılında saptanan 33 etkinliğine katılan davetli sayısı 3.000 olup, toplam 281 etkinliğe katılan davetli sayısı ise 23.400’dür. 2000 Yılı itibarıyla üç tartışma forumu düzenlenmiştir. Siyasal diyalog kapsamındaki bu tartışma forumlarının her birine, kendi alanlarında sivrilmiş 100’er davetli katılmıştır: “Orta Ölçekli Sanayinin ve Modern Teknolojinin Bavyera Eyaletinde Teşviki” konulu forumun konuşmacısı Müsteşar Hans Spitzner, “Yüksek Teknolojilerdeki Devrimsel Gelişmeler-Silahlı Kuvvetler İçin Sonuçlar” konulu forumun konuşmacısı Dr. Holger Mey ve “Türkiye’de İnsan Haklarına Saygı Eğitimi” konulu forumun konuşmacısı Prof.Dr. İonna Kuçuradı’dır.

Vakfa göre, “siyasal diyalogun diğer önemli bir bileşeni, siyasi müşaveredir. Bu hususta Alman siyasetçilere, önemli siyasetçiler ve şahsiyetler ile yerinde görüşme ve durum hakkında yerinde fikir edinme imkânı sağlanır. Bu temasların her iki tarafın çalışmaları için çok faydalı olmakla kalmayıp, aynı zamanda önyargıların tasfiye edilmesi ve karşılıklı diyalogun sağlamlaştırılmasına önemli bir katkı sağladığı geçmişteki uygulamalarda görülmüştür. 2000 Yılında Avrupa Halk Partisi (EVP) milletvekili Bayan Dr. Renate Sommer’in ziyareti, Bay Dr. Norbert Lammert’in ziyareti (Milletvekili ve Alman Federal Parlamentoda Hristiyan Demokrat Partisi/Hristiyan Sosyal Birliği CDU-CSU dış siyasi sözcüsü) ve milletvekili Manfred Grund

*başkanlığında Thüring Eyalet Grubunun ziyareti gerçekleşmiştir".<sup>8</sup>*

Konrad Adenauer Vakfı, 2000 yılı içinde aşağıdaki uluslararası kongreleri düzenlemiştir: "Turkey on Her Way to EU-Membership" başlıklı bir yuvarlak masa tartışması; "Türkiye'de Okul Reformu Sonrasında Yabancı Dil Dersi Reformu" konulu sempozyum; "Küreselleşme ve Modernleşme Sürecinde Kültürel Kimlik" konulu kongre; "Türkiye'de Anayasa Reformu-İlkeler ve Sonuçlar" konulu kongre; "Karadeniz/Ereğli'de Bölgesel Gelişme" konulu kongre; "Almanya'nın Birleşmesinin 10. Yılı" konulu etkinlik; "Alman Okullarında İslâm Din Dersi" konulu kongre; "Türkiye ve AB-Ulusal Egemenlik Haklarının Devri" konulu kongre; "Globalleşme-Türkiye İçin İktisadi Zorluklar ve Şanslar" konulu kongre; "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Sınırötesi İşbirliği-Strateji ve Projeleri" konulu kongre vd. Vakıf, bu etkinliklerle ulaşmak istediği hedefi ise şu cümlelerle ifade etmektedir: "Partnerimiz TDV sayesinde, Ankara'daki Alman Büyükelçiliği ile birlikte organize edilen 'Almanya'nın Birleşmesinin 10. Yılı' konulu etkinlikte olduğu gibi geçen yıl düzenlediğimiz etkinlikler için konuşmacı olarak önemli siyasetçiler kazanılmıştır. Bahsi geçen bu etkinlik için, Almanya birleşmesinin Türk bakış açısından inceleyen Başbakan yardımcısı Mesut Yılmaz KAZANILABİLMİŞTİR".<sup>9</sup>

Gerçi Vakıf, Mesut Yılmaz'ın kazanılmasıyla ilgili bilinenlere yeni bir ekleme yapmamaktadır. Ancak önemli olan, bu etkinlikler sayesinde önemli siyasetçilere kanca atılarak kazanılması hedefinin alenen ifade edilmesidir. Kaldı ki, yukarıda da ifade edilen, Federal İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı'nca hazırlanan "Alman NGO'larının 2001 Türkiye Konsepti"nde Konrad Adenauer Vakfı'ndan "ANAP merkeziyle ve taşra bürokratlarıyla ilişki ağı kurması" istenilmektedir. TDV yani Türk Demokrasi Vakfı'nın Başkanının ANAP milletvekili Bülent Akarcalı olduğu, keza Vakıf Yönetim Kurulu'nda iki ANAP milletvekilinin Emre Kocaoğlu ve Türkiye'de etnik hobileri ile tanınan Yılmaz Karakoyunlu'nun da bulunduğu göz önüne alınacak olursa, KAV'nın Almanya'dan gelen resmi direktiflere nasıl bağlı kalmakta duyarlılık gösterdiği anlaşılabacaktır.

KAV, önemli politikacıların yanı sıra, gençlerin de "kazanılmasına" büyük önem vermektedir. Kendi cümleleriyle işte amaçları: "Gençlerin teşvik edilmesi, özellikle de gençlerin siyasi fikir oluşturma sürecine katılımı, Türkiye'de yoğun olarak ihmal edilen bir sahadır. Bu husus, Türkiye nüfusunun % 70'inin 35 yaşın altında bulunduğu dikkate alındığında özellikle şaşırtıcıdır. KAV bu nedenle geçen yıl toplam üç gençlik konferansı (09.04.2000 tarihinde Gaziantep, 17.05.2000'de Mardin ve 19-21.05.2000'de Van) ve 23-25.11.2000 tarihleri arasında Kuşadası/Aydın'da gençlik günleri konulu bir forum düzenlemiştir. Özellikle **'Türkiye'nin Geleceği, Geleceğin Türkiye'sini Konuşuyor'** çalışma konusu altında düzenlenen Van'daki etkinlik, katılanlar için bir tartışma forumu sunmuştur. Forum katılan 140 kişi, 4 çalışma grubuna ayrılmış ve muhtelif konuların ele alınması ile görevlendirilmiş olup, sonuçları bir komünikede toplanmıştır. En önemli sonuç, **FARKLI MENŞELERE** rağmen. Kültürel bir birlikte yaşamının temeli sayılabilecek müşterek ideallerin ve fikirlerin var olduğu yönündeki tespit olmuştur".<sup>10</sup>

Konrad Adenauer Vakfı'nın Güneydoğuya ilgisi, farklı menşelerle ilgilenmesi, Büyükelçi Dr. Rudolf Schmidt'in daha güven mektubunu sunmadan KDP Temsilcilik Resepsiyonuna katılması; Diyarbakır'da "biji Apo", "kürdara azadi" pankartları ve sloganları altında şehir içme suyu tesislerinin temelini atması gibi ayrıntılar (!) Türk istihbarat kurumlarının engin hoşgörüsü (!) altında yeni yeni etkinliklerin davetiyesini çıkarmaktadır.<sup>11</sup>

KAV'nın Türkiye'ye, Türkiye'nin sorunlarına (!) ilgi yelpazesi öylesine geniş ki, Türkiye dar gelmekte ve kimi zaman faaliyetler ülke dışına taşmaktadır: "KAV'ın faaliyetleri sadece Türkiye ile sınırlı kalmamıştır. KAV, diğer partnerleri ile birlikte Almanya ve Belçika'da üç etkinlik düzenlemiştir. Bunlar münferit olarak: Berlin'de 21-24.09.2000 tarihlerinde **'Helsinki'den Sonra Almanya-Türkiye İlişkileri İçin Gelecek Perspektifleri: Gelişmeler ve Şartlar'** konulu uzman toplantısı; Köln'de **'Yapısal Dönüşüm İçerisinde Bulunan Orta Ölçekli İşletmeler'** konusunda Alman/Türk ekonomi toplantısı ve 09.12.2000 tarihinde Brüksel'de **'Türkiye ve AB'** konulu uluslar arası sempozyum. KAV'ın konseptiyonel katkıda bulunduğu bu etkinlikte Almanya, Belçika ve Türkiye'den gelen siyasetçiler ve karar organları, fikir alışverişi fırsatı bulmuştur".<sup>12</sup> KAV ayrıca, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Karadeniz Ekonomik İşbirliği Sekreteryası'na sponsor olarak da destek vermektedir.<sup>13</sup>

Konrad Adenauer Vakfı, yerel medya ile öylesine sıkı bir ilişki kurmuştur ki, Vakıf Temsilcisi Dr. Schönbohm, çok iddialı biçimde basına "görüşmediğim yerel basın kalmadı" biçiminde iddialı

demeçler vermektedir. Bu kapsamdaki faaliyetlerde, Türk ve Alman yerel gazetecilerin katıldıkları seminerler, Türk gazetecilerinin "bilgi ve görgülerini artırmaya yönelik Almanya ziyaretleri" ağırlıklı yer işgal etmektedir. KAV, bu alanda tek "burnunu sokmadığı" alana da el atmış ve 22-23 Haziran 2000'de Kemer/Antalya'da "*Uluslar arası İhtilafların Çözümü Konusunda Medyanın Rolü*" konulu seminere Türk, Alman ve Yunan gazetecilerinin katılımını sağlamıştır.<sup>14</sup>

Vakfın, destek verdiği projelerin yanı sıra, yayınları da mevcuttur. 2000 Yılında vakıf yayınları arasında çıkan kitap sayısı 14'tür.<sup>15</sup> Vakfın 2001'de yaptığı çok sayıda etkinlikler arasında, 4 Nisan 2001'de Ankara'da Türk Kadınlar Konseyi Derneği ile müşterek düzenlenen ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof.Dr. Beyza Bilgin'in konuşmacı olarak katıldığı "*İslam'da Kadının Rolü-Türkiye'de Kadın*" konulu konferans, bu defa 11 Nisan 2001'de Ka-Der (Kadın Adayları Destekleme Derneği) ile müşterek olarak İstanbul'da yinelenmiştir. 27 Nisan 2001'de TOSYÖV Başkanı Işın Çelebi -ki o da ANAP milletvekilidir- Alman Büyükelçisi Dr. Rudolf Schmidt ve de Vakıf Temsilcisi Dr. Wulf Schönbohm'un müştereken açılışını yaptıkları Alternatif-Yenilenebilen Enerji Kaynaklarına ilişkin sempozyum gerçekleştirilmiştir.<sup>16</sup> 3 Mayıs 2001'de ise, KAV Temsilcisi Dr. Schönbohm ile İstanbul Goethe Enstitüsü yöneticisi Dr. Rüdiger Bolz tarafından müştereken gerçekleştirilen "Konrad Adenauer Vakfı'nın 20. Tartışma Forumu"nun konusu ise, "*1930'lu Yıllarda Türkiye'deki Alman Göçmenler*" olarak belirlenmiştir.<sup>17</sup>

31.05/1.06.2001'de İstanbul'da Konrad Adenauer Vakfı'nın öncülüğünde gerçekleştirilen "*Almanya ve Türkiye'de Devlet, Vatandaş ve Sivil Toplum Kuruluşları*" konulu Uluslararası Kongre'nin davetiyesinde, açılıştaki söz alacak konuşmacılar arasında Dr. Wulf Schönbohm'un yanı sıra, dönemin iki Bakanı, Yüksel Yalova ve Sadettin Tantan'ın isimleri zikredilmiştir. Kongre'deki konuşmacılar arasında özellikle BND'nin İstanbul'daki "Kürt ve Arap" uzmanı kadrolu elemanı Gottfried Plagemann ile BND'nin Türkiye etnik ve dinsel azınlıklar uzmanı Dr. Günter Seufert dikkati çekerken, Alman Federal Anayasayı Koruma Teşkilâtı BfV bağlantılı faaliyetleri ile yakından tanıdığımız Prof.Dr. Roland Eckert, Prof.Dr. Gerd Mutz, Dr. Konrad Hummel, Christopher Kubaseck, Gisala Anna Erler de Alman Devleti'nin resmi politikalarını anlatmışlardır. Türk konuşmacılar arasında ise şu isimler özellikle dikkatleri çekmiştir: Sermaye kesimini temsilen ABD'den proje bazında destekli TESEV'in Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Argüden, uluslararası faaliyetleri ile yakından izlenmesi gereken Arı Hareketi'nin Başkanı Kemal Köprülü, muhafazakâr söylemleriyle tanınan Merkez Valisi Recep Yazıcıoğlu, ikinci cumhuriyetçi çizgide kabul gören Ali Bayramoğlu, Prof.Dr. Burhan Şenatalar, Prof.Dr. Zafer Üskül ve Alman vakıflarının gedikli konuşmacısı Prof.Dr. İbrahim Kaboğlu vd..<sup>18</sup>

Konrad Adenauer Vakfı'nın tüm bu etkinlikleri gerçekleştirmedeki niyet ve emellerini bir kenara bırakıp, sadece otel, kokteyl, yemek, çay gibi organizasyon masraflarını hesaplamaya kalktığınızda bile, bu vakfın ve de vakfın arkasındaki Alman Devletinin Türkiye'yi ne kadar sevdiği (!) ve düşündüğü (!) ortaya çıkacaktır... Ama daha da düşündürücü olan gerçeği, KAV'ın Türkiye'deki en önemli "işbirlik partneri" olan Türk Demokrasi Vakfı'nın Başkanı Bülent Akarcalı'nın aşağıdaki sözlerinde bulmak mümkündür:

"Son iki yıldır vakıf Türkiye Temsilcisi olan Wulf Schönbohm, uzun yıllardır ülkemize gelenler içinde tanıdığım en dengeli ve sorunlarımıza çok müspet bakabilen, ciddi siyasi geçmişi ve inandırıcılığı olan kişidir. BUNA İNANARAK YAZIYORUM... Dolayısıyla sorun, **BAŞKALARININ ÜLKEMİZDE NE YAPTIĞI DEĞİLDİR. KALDI Kİ GİTTİKÇE BÜTÜNLEŞEN DÜNYADA BU KAÇINILMAZDIR.** Esas sorun, bizim niye dışarıda hiç ama hiçbir şey yapmadığımızdır. Tembelliğin mazereti yabancıya kızmak olmamalıdır".<sup>19</sup>

Unutmadan ekleyelim ki, Bülent Akarcalı, yukarıda da ifade edildiği üzere, aynı zamanda T.B.M.M. üyesidir ve uzun yıllardır iktidara ortak olmuş milliyetçi-muhafazakâr (!) söylemleri bir partinin, ANAP'ın mensubudur. Ve tabii ki, yeminini Alman Parlamentosu'nda değil, tıpkı Mesut Yılmaz, Ercan Karakaş, Gökhan Çapoğlu, Leyla Zana, Şevki Yılmaz, Sadettin Tantan, Bülent Ecevit, Hasan Mezarıcı ve benzerleri gibi T.B.M.M. kürsüsünde yapmıştır...

## 2. HEINRICH BÖLL VAKFI

Alman Yeşiller Partisi'ne bağlı **Heinrich Böll Vakfı**, BND'nin espionaj faaliyetleri kapsamında

en çok kullandığı vakıf olarak dikkat çekmektedir. Türkiye’de son yıllarda gerçekleştirilen rejim karşıtı pek çok etkinliğin ardında Böll Vakfı yer almaktadır. Ülkemizde en aşırı sağdan en aşırı soluna, ikinci cumhuriyetçilerden etnik bölücülere uzanan çizgide, ortak paydası Türkiye Cumhuriyeti düşmanlığı olan tüm birey ve örgütleri bir araya getirme, ortak platformlar oluşturma çabası içinde görünen vakıf, Türk istihbarat kuruluşları nezdinde dikkat çekmemek için de, özellikle espionaj faaliyetleri dışında tutulan normal bir Türk vatandaşını Temsilci olarak göstermektedir.<sup>20</sup>

1988’de Berlin’de kurulan Heinrich Böll Vakfı’nın, tıpkı diğer vakıflar gibi, Alman iç politikasına karışması yasaktır. Hükûmetin öngördüğü sınırlar içinde, misyonunun gereğini yerine getirmede ise, tıpkı diğer vakıflar gibi, oldukça özgürdür. Vakfın Almanya faaliyetleri, iki bölümden oluşmaktadır: Gerçek Almanlara yönelik faaliyetler; “yabancılar”a yönelik faaliyetler. Birinci bölüme yönelik faaliyetler, apolitik çevre projelerinden ibarettir. İkinci bölümdeki faaliyetlerin ağırlık noktasını ise Türkler oluşturmaktadır. Böll Vakfı, bu kapsamda, Türkiye karşıtı tüm etnik, ideolojik ve dinsel yapılanmaların (PKK, Ermeniler, Süryaniler, Pontusçular, Keldaniler, Yezidiler, Milli Görüşçüler, Kaplancılar, Fethullahçılar, Süleymancılar, Nizam-ı Alemciler, DHKP-C ve Tikkocular vd.) yanı sıra, Federal Anayasa’yı Koruma Teşkilâtı, İçişleri ve Dışişleri Bakanlığı, Protestan ve Katolik Kilise Akademileriyle yine bunlara bağlı haber ajansları ve diğer medya kuruluşları ile koordineli organik ilişki içindedir. Vakfın Almanya faaliyetlerinin finansmanı, İçişleri Bakanlığı’nın “global fonları” ve değişik bakanlıkların proje güdümlü kaynaklarından karşılanmaktadır ki, 1999 yılı için -sadece Almanya içi faaliyetlere- Devletten alınan yardım tutarı 67 milyon marktır. Böll Vakfı’nın asıl faaliyet alanı, Almanya için stratejik öneme sahip olan, başta Türkiye olmak üzere, “arka bahçe” ülkeleridir. Yurtdışı faaliyetlerinin tamamı, Federal Dışişleri Bakanlığı ve Federal İstihbarat Servisi’nin (BND) “örtülü fonları”ndan karşılanmaktadır.

Böll Vakfı, Türkiye’de uzmanlaştığı başlıca üç konuda faaliyet göstermektedir: Birincisi, “insan hakları” konusu ki, en yoğun işbirliği yaptıkları Türk sivil toplum kuruluşları arasında İstanbul Barosu, İnsan Hakları Derneği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, KOMKAR, Düşünce Suçuna Karşı Girişim, Alternatif Toplum Merkezi, Mazlum-Der, Türkiye İnsan Hakları Vakfı vd. bulunmaktadır. Bu kuruluşlarla müşterek panel, sempozyum, atölye çalışmaları ve benzeri etkinliklerde, Yücel Sayman, Hüsni Öndül, Hasip Kaplan, Murat Bozlak, Şanar Yurtapan gibi isimlerin yanı sıra, Claudia Roth, Angelika Graf, Jonathan Sugden gibi Türkiye karşıtı olarak tanınan Avrupalı parlamenterlere, gazetecilere vd. rastlamak genellikle olanaklıdır. Bu etkinliklerin birinde, davetlilere dağıtılan “kendi devletini ihbar anketi”, içeriği itibarıyla suç boyutu taşımasına rağmen, sıradan bir belgeymişçesine kamuoyunda tartışılmamış; Cumhuriyet Savcıları da işlem yapmamıştır.<sup>21</sup> Benzeri bir ihbar hattı da Mazlum-Der tarafından yaşama geçirilmiştir.<sup>22</sup> Vakıf, ayrıca kadın hakları ile ilgili etkinliklere de ilgi göstermektedir. Vakıf broşürlerinde Türkiye, Mali, Sudan ve Mısır’ın yanında ‘kadın haklarının ezildiği ülkeler’ listesinde yer almaktadır. Ayrıca, vakfın İstanbul’da “Pazartesi” adlı feminist ve ordu düşmanı bir periyodığı finanse ettiği kaydedilmektedir. Kaldı ki, Yeşiller Partisi’nin yayın organı olan “TAZ”ın “Perşembe” adlı ekinin içeriği de, aşağı yukarı aynıdır.<sup>23</sup> Vakıf, AB ve Kopenhag Kriterleri çerçevesinde Türkiye’deki insan hakları-azınlık hakları konusunu sık sık gündeme getirmektedir.<sup>24</sup> Son olarak, İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi Azınlık Hakları Çalışma Grubu’nun Heinrich Böll Vakfı işbirliğiyle 8-9 Haziran 2001’de İstanbul’da gerçekleştirdiği etkinliklerden biri olan “Ulusal, Ulusalüstü ve Uluslararası Hukukta AZINLIK HAKLARI (Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Lozan Antlaşması)” konulu sempozyum, gerek zamanlama, gerek katılımcılar ve gerekse tebliğ konuları itibarıyla oldukça dikkat çekmektedir.<sup>25</sup> Bir uzmanın bu sempozyumla ilgili son derece önemli değerlendirmeleri şöyledir:

*“Sempozyumun yabancı konuşmacıları, ülkelerinin azınlık konseptlerini savunan kişilerden oluşuyor. Örneğin, Pakistan asıllı İngiliz Javaid Rehman, Leeds Üniversitesi’nde öğretim görevlisi olup, çalışma alanı, Pakistan’daki ‘etnik ve dini azınlıklar’dır. Steven Wheatley, ulus-devletleri etno-kültürel kimliklerle parçalama projesinin Anglosakson mimarlarından biri olarak tanınıyor. Nicole Guismazenes’in ilgilendiği alan, ‘yabancılar ve ilticacılar’. Diran Bakar, Türkiye’deki Ermeni vakıflarının avukatı.*

*Türkiye gibi ulus anlayışı dil temeline dayanan bir ülkede, Almanya öncülüğünde bir ‘azınlık hakları’ sempozyumu yapılabilmesi, aymazlığın ve aptallığın zirvesi olsa gerek. Zira, ‘etnik ulus’*

düşüncesine Hitler dönemindeki kadar bağlı 'çağdaş' Federal Almanya'nın tanıdığı 'ulusal azınlıklar'ın toplam nüfusu toplam 100 bin kişi!.. Bu rakamın % 60'ı, yani 60 bini Schleswig Eyaletinde oturan Danimarka kökenliler. Almanya Danimarka kökenli yurttaşlarına 'azınlık statüsü'nü müteakıllıyet esasına göre ve daha da önemlisi, galip güçlerin baskısıyla verdi. Geriye kalan 40 bin kişilik 'Sorb azınlığı' ise, istisnasız tamamı kendisini Alman olarak gören insanlardan oluşuyor. Bir başka deyişle Almanya –sırf dış dünyaya azınlık hakları dayatabilmek amacıyla- 'Sorb'ları göstermelik azınlık olarak pazarlıyor. Almanya 'Kopenhag Kriterleri'ni eksiksiz uyguladığı için, 'Sorblar', kendi dillerinde eğitim hakkına sahipler. Ne var ki, 40 bin kişilik 'Sorb azınlığı' içinde 'Sorbça' bilenlerin sayısı iki bin; ilkokullarda 'Sorb dili dersi' alan öğrencilerinki ise, sadece iki yüz civarında. Almanya bu harikulâde 'azınlık' sistemini Türkiye'ye önerirken, 'biz nasıl Sorblara, Danimarkalılara azınlık statüsü verdiysek, siz de aynı hakları Kürtlere ve diğer azınlıklara vermelisiniz' diyor. Not: Museviler, Çingeneler, Polonya asıllılar Almanya'da azınlık kabul edilmiyor. Almanya'da üç milyona yakın Türk toplumunu azınlık olarak kabul etmediği gibi, böyle bir azınlığın doğmaması için, Alman İslâmı projesi uyguluyor".<sup>26</sup>

Ayrıca, vakfın işbirliği içinde olduğu diğer dış kuruluşlar arasında, Uluslararası Af Örgütü'nün (Amnesty International) İstanbul Ofisi ve özellikle de Almanya Şubesi <sup>27</sup>, İstanbul Orient Enstitüsü, Konrad Adenauer Vakfı ve diğerleri (Kurdish Human Right Projects, ERNK, International Committee of the Red Cross, International Centre for Human Rights and Democratic Development) başı çekmektedir.

Vakfın ikinci faaliyet konusu, "çevre sorunları" üzerinedir. Vakfın bu konudaki hedefi, Türkiye'de sanayileşmenin, madenciliğin ve enerji kapsamında hidroelektrik santrallerin karşısında, bilimsel ve akılcı bir çevrecilik yerine; salt tepkisel ve duygusal boyutlarda bir çevrecilik hareketine dinamizm kazandırmak ve oluşturulan bu dinamik güçleri, Almanya'nın çıkarları lehinde, Türkiye'ye karşı koz kullanmak olarak özetlenebilir. Bu bağlamda, İstanbul Çevre Konseyi, Doğu Akdeniz Çevrecileri, Batı Akdeniz Çevre Platformu, Karadeniz Çevre Platformu, Karadeniz Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Forumu ile yakın ilişkiler kurulmuştur ve amaca uygun etkinlikler düzenlenmektedir. Böll Vakfı, Almanya'nın ekonomik çıkarları doğrultusunda çifte standart esasına göre faaliyet gösteren sözde çevreci FIAN örgütü ile de paslaşmaktadır <sup>28</sup>.

Vakfın üçüncü uzmanlık konusu ise, Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarını, süratle küreselleşmeci NGO çizgisine çekmektir. Örneğin, 15-16 Aralık 2000'de, İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Sosyal Tesislerinde gerçekleştirilen "Türkiye-AB Bütünleşmesinde STK'ların Rolü" konulu 8. STK Sempozyumu'nun ilk çağrısında konumuzla ilgili şu bilgiler verilmektedir: "Sekreteryası Tarih Vakfı tarafından yürütölen bu sempozyumda da, daha önceki yedi sempozyumda uygulanan çalışma yöntemi izlenecek ve ilk gün uzman sunumları, yabancı ölkelerden tecrübe aktarımları ile genel tartışmalar yer alacaktır. İkinci gün ise önceden belirlenmiş konularda atölye çalışmaları gerçekleştirilecektir. Sempozyumun zorunlu giderleri Heinrich Böll Vakfı'nın desteği ve katılımıyla karşılanmaktadır, bu kuruluşa teşekkürlerimizi sunuyoruz".<sup>29</sup> Söz konusu sempozyumun Düzenleme Kurulu'nda, Böll Vakfı'nın yanı sıra, Arı Hareketi, Beyaz Nokta Vakfı, Atlanta Ana Merkezi Uzay ve Teknoloji Derneği, ÇareSİZ Hareketi, Doğa ile Barış Derneği, Doğal Hayatı Koruma Derneği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İstanbul Avrupa Gençlik Forumu Derneği, TESEV, Tarih Vakfı, Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Yeşil Adımlar Çevre ve Eğitim Derneği, 21. Yüzyıl Eğitim ve Kültür Vakfı, Yöret Vakfı gibi sivil toplum kuruluşlarının yer aldığı anlaşılmaktadır. Keza, yine aynı adreste 2-3 Haziran 2001'de toplanan "Sivil Toplum Kuruluşlarında Örgütüçi Demokrasi ve Gönüllölük" konulu 9. STK Sempozyumu'nun Düzenleme Kurulu'nda ise önceki katılımcılara ilâveten Marmara Vakfı da yer almaktadır.<sup>30</sup>

Böll Vakfı, özetle ifade etmek gerekirse, Almanya'nın emperyalist politikalarından habersiz Türk NGO'larını, "sivil itaatsizlik" bağlamında merkezi otoriteye karşı dinamik bir güç olarak örgütlemeye çalışmaktadır.

### 2.3. FREIDRICH EBERT VAKFI VE DİĞERLERİ

Böll Vakfı gibi ilgi ve sorumluluk yelpazesi hayli geniş olan Alman vakıflarından bir diğeri SDP'ye bağlı, merkezi Bonn'da bulunan **Friedrich Ebert Vakfı**'dır.<sup>31</sup> Vakfın asli görevlerinden biri, Almanya'daki Türklerin arasında yürütölen çalışmaların yanı sıra, Türkiye'deki faaliyetlerin

bilimsel sonuçlarının raporlaştırılarak Alman Hükûmeti'ne sunulmasıdır. Bu raporlara bakıldığında, Ebert Vakfı'nın Alman emperyalizmine mi, yoksa Türk halkına mı hizmet sunmakta olduğu açıkça görülmektedir.<sup>32</sup> Vakfın Türkiye'deki ağırlıklı faaliyet alanı, çalışma ekonomisi ve sendikalar üzerinedir: Türkiye'de iç göç, işçiler, sendikalar, toplumsal ve ekonomik değişim, sendikalarda kadın eğitimi, sendikal eğitim teknikleri, endüstri ilişkileri, işsizlik ve eksik işgücü sorunları, üniversiteler ve sendikalar arasındaki ilişkiler, sosyal demokrat istihdam politikaları gibi konu başlıklarını içeren çok sayıda bilimsel toplantı düzenlenmiştir.<sup>33</sup> Ayrıca, Böll Vakfı'nın konularına girilerek, İslâmi yapılanmalara ilişkin konuların yanı sıra, NGO'lar ve üniversitelerle ortak olarak, etnik tarih, medya, dış politika ve de Avrupa Birliği konularını da içeren konferanslar, paneller, atölye çalışmaları, yayınlar ve benzeri etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Ebert Vakfı, Türkiye'deki siyasal partiler içinde en çok CHP ile ilişki içindedir.<sup>34</sup>

**Körber Vakfı** ve **Georg Ecker Enstitüsü**, Türkiye'deki 47 ayrı etnik halk söylemini yaşama geçirmeye yönelik olarak etnik farklılıkların ortaya çıkarılması ve mevcut farkların derinleştirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Özellikle Tarih Vakfı'nın projelerine verilen desteğin yanı sıra, Türkiye'de kimlik ve normların değişimi konusu, özellikle Körber Vakfı'nın ilgi alanına girmektedir. Körber Vakfı, Türk-Alman ilişkilerinin geliştirilmesi yolunda, Türkiye'de lise düzeyinden itibaren Alman sempatzanı bir nesil yaratmak gibi geniş vizyonlu (!) bir misyona da sahiptir.<sup>35</sup> **Friedrich Naumann Vakfı** ise, Türkiye'yi etnik ve dinsel açıdan paramparça federal bir yapılanmaya götürecek stratejinin taşeronluğunu üstlenmiştir. Yerel yönetimlerin merkezi hükûmet aleyhine güçlendirilmesi, merkezden kopmak isteyen halkların (!) kendi kaderlerini tayin hakkının ifadesi olarak yerel yönetimleri kullanması, ormancılık, KOBİ'ler, çalışan çocuklar, demokratikleşme, insan hakları gibi konular, Naumann Vakfı'nın etkinlik konuları arasında yer almaktadır.<sup>36</sup> Gerek Almanya'daki ve gerekse Türkiye'deki etnik bölücü yapılanmalara Alman Devleti'nin tüm olanaklarını dolaylı olarak sunan bir başka merkez ise, **Tehdit Altındaki Halklar Derneği**'dir.<sup>37</sup> Ayrıca, Türkiye'de misyonerlik faaliyeti yürüten Alman merkezleri de mevcuttur. Örneğin, BND kadrolu rahiplerin en ünlüsü olan Wolfgang Jungheim'in temsilciliğini yaptığı **Uluslararası Katolik Barış Hareketi, Alman Protestan Kilisesi Konseyi** ise, ülke sınırları içinde PKK ile özdeşleştirilen Türk ve Türkiye düşmanı Alevilik hareketinin yanı sıra, başta Süleymancılar, Fethullahçılar ve milli görüşçüler olmak üzere, "Alman İslâmi" yaratma projesi doğrultusunda tüm Sünnî ve Şafîî yapılanmalara lojistik destek sağlamaktadır.<sup>38</sup>

## Kaynakça

**1.** Konrad Adenauer Vakfı ile en yoğun ilişki içinde olan Türk Demokrasi Vakfı'nın yönetiminde, Bülent Akarcalı, Yılmaz Karakoyunlu, Emre Kocaoğlu gibi ANAP mensubu milletvekilleri yer almaktadır. Aynı binadaki bu iki vakıf arasındaki koordinasyonu, Proje Koordinatörü Zuhâl Yeşilyurt sağlamaktadır. Vakfın AB projeleri başta olmak üzere diğer enternasyonal faaliyetlerini ise Kamil B. Raif ve Jülide Mollaoğlu yürütmektedir. Konrad Adenauer Vakfı'nın adresi: Ahmet Rasim Sok. No. 27 06550 Çankaya-Ankara. Vakfın telefonları: (312) 440.40.80, Faks: (312) 440.32.48 ve 441.27.82 e-posta: kas.konrad.org.tr, kaswulf@dominet.in.com.tr Vakfın İstanbul Bürosu ise Yeni Çarşı Cad. No. 52 Beyoğlu adresinde faaliyet göstermektedir. Vakıf Bürosunun telefonları: (212) 249.54.36-91, 292.96.24. Faks: (212) 292.96.25

**2.** Wulf Schönbohm, "Alman-Türk Dostluğunu Güçlendirme", **Cumhuriyet**, 23.7.1999. Dr. Wulf Schönbohm, 1941'de Doğu Almanya'da Bad Saarow'da (Berlin) doğdu. Sovyetler Birliği'nden Batı Almanya'ya geçtikten sonra, üç yıl Orduda teğmen olarak görev yapan Schönbohm, kendisini Batı'ya geçiren BfV-BND ekseninde ve kontrolünde "aşırı solcu" kimlikle öğrencilik hareketlerinde rol aldı. Master ve Doktorasını Bonn Üniversitesi'nde yapan Schönbohm, daha sonra "sosyal demokrat" kimlikle CDU'da ve Konrad Adenauer Vakfı'nın bir departmanında yönetici olarak çalıştı. Anayasa'yı Koruma Eyalet Teşkilâtı'nın (LfV) Stuttgart Ofisi'nde de çalışan Dr. Wulf Schönbohm, 1997'den bu yana Türkiye'de K.A.V. Temsilcisi olarak görev yapmaktadır. Schönbohm, Dr. Günter Seufert ile birlikte, Türkiye'de ikâmeti acilen gözden geçirilecekler arasında yer almaktadır.

**3.** ABD, Feurstein'i Dr. Neal Acherson'un "Black Sea" adlı kitabıyla tanıdı. Kitabın 7. Bölümü şu cümlelerle başlamaktaydı: "Laz memleketine ulaşmak için 75 km. kadar Trabzon'un doğusuna gitmek gerekir. Fırtına nehrinin mavi yeşil akan suları köpürerek taşların üzerine dökülür,

Ardeşen'den önce bir köprü görünür. Pontus Alplerinin zirvelerinden gelen bu su Kaçkar Dağından çıkar. Bu Laz adıdır, Lazlar ve Hemşinliler Türk değildir.... Karaormanların Schopflock köyünde yaşayan Wolfgang Feurstein adında bir Alman Akademisyen, 1960'larda Lazların memleketine gitti. Bir millet yaratmak istiyordu". BND, bir millet yaratma (!) çabası sergileyen Wolfgang Feurstein'a bir de "Güney Kafkas Dilleri ve Kùltürleri Derneği" kurdurmuştur (1992). Laz alfabesi ile basılan kitap ve dergiler de, mevcut iki dernekte olduğu gibi, BND bütçesinden finanse edilmektedir. Aynı şekilde, Pontus amacına yönelik faaliyet yürüten örgütlerin ve web sitelerinin yarısından çoğu Almanya'da bulunmaktadır. Ayrıca bkz. Ali İhsan Aksamaz, **Dil-Tarih-Kùltür-Gelenekleriyle Lazlar**. (İstanbul: Sorun Yayını, 2000).

4. Çok sayıdaki müşterek etkinliklerden rastgele seçilmiş birkaçı: K.A.V.-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ile birlikte 1998'den bu yana her yıl düzenlenen "Yerel Gazetecilik Ödülü" yarışmasının (birinciye 2000 DM.) yanı sıra, her yıl bölge bölge "Yerel Gazetecilik Meslekiçi Eğitim Seminerleri" düzenlenmektedir. Örneğin, 1997'de Çorum'da düzenlenen seminere, Amasya, Ardahan, Artvin, Bartın, Bayburt, Bolu, Çankırı, Erzurum, Erzincan, Giresun, Gümüshane, Karabük, Kars, Kastamonu, Kırıkkale, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Sivas, Tokat, Trabzon, Yozgat ve Zonguldak illerinden gelen yerel gazete sahipleri katılmışlardır. 9-10 Temmuz 1998'de İsparta'da gerçekleştirilen ve Akdeniz-Ege bölgesindeki yerel gazetecilerin katıldığı "6. Yerel Medya Meslekiçi Eğitim Semineri", katılımcılar açısından rekor düzeyde olmuştur. 7. Seminer, 10 Ekim 1998'de Elazığ'da (9 ilden 70'e yakın gazeteci katılımı ile) gerçekleştirilmiştir. 25 Haziran 1999'da ise Kütahya'da "12. Yerel Televizyonculukta Meslekiçi Eğitim Semineri" düzenlenmiştir. Oldukça eski bir kuruluş mâzisine (10 Haziran 1946) sahip olan Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin K.A.V. ile işbirliğinin tarihçesi, ancak 1997 yılına dayanmaktadır. Bu işbirliğini kanıtlayan 14 kitap yayınlanmıştır. K.A.V., 22-23 Haziran 2000'de, yine Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Alman-Türk Vakfı ile müştereken Antalya'da "İhtilâfların Azaltılmasında Medyanın Rolü" konulu bir seminer düzenlemiştir. Bu seminere, BND Türkiye ve Balkan uzmanlarından Jean Pierre Froehly, Alman Dışpolitika Kurumu adına konuşmacı olarak katılmıştır. "Deutsche Welle"den Türkiye karşıtı yazılarından tanıdığımız Dieter Weirich'in ve K.A.V. Türkiye Temsilcisi Dr. Wulf Schönbohm'un yanı sıra, Yunanistan'dan akademisyen ve gazeteciler de konuşmacılar arasında yer almışlardır (Türkiye'den Zaman gazetesi Danışma Kurulu üyesi Şükrü Elekdağ, Alpay Şahin, Nail Güreli vd.).

K.A.V., Ankara Üniversitesi İletişim Fakùltesi Medya İzleme Grubu ile müştereken hazırlanan "Türkiye'de Medya ve Seçimler" başlıklı araştırma sonuçlarını 1999'da kitap olarak bastırmıştır. Aynı şekilde istihbari değer ve önem taşıyan "Media Scape Türkiye 98" Raporu, Kùltür-İletişim Haritası da K.A.V. katkıları ile ortaya çıkarılmıştır (tıpkı gizlilikle yürütölen Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu Gen Haritasının çıkarılma çalışmaları gibi). TİSK ile müştereken yapılan "AB ve Türkiye'de Sosyal Diyalog, Ekonomik ve Sosyal Konseyler Semineri" ise 14-15 Haziran 1996'da Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Türk Belediyecilik Derneği ile de çok sayıda işbirliği yapılmıştır: "Yerel Yönetimlerin Ekonomik İşlevleri" konulu sempozyuma sunulan tebliğler, 1993'de kitap haline dönüştürölmüştür. Aynı şekilde, Türk Belediyecilik Derneği ile 27 Kasım 1998'de Ankara Sheraton Otelinde "Yerel Yönetimler ve Organize Sanayi Bölgeleri" konulu bir panel gerçekleştirilmiştir. Türk Demokrasi Vakfı ile "Demokrasi Eğitimi Projesi" dahilinde çok sayıda konferans, panel ve sempozyum düzenlenmiştir. Aynı şekilde, "Türk Alman Parlamenterler Semineri", "Türk Alman Gazeteciler Diyaliz Programı" kapsamında çok sayıda etkinlik gerçekleştirilmiştir. Farklı konularda da etkinlikler düzenlenmiştir. Örneğin, 18 Aralık 1997'de "Türkiye'de ve Almanya'da Sosyal Güvenlik Sistemleri Reformu" toplantısı gibi. Almanya'da da gerçekleştirilen etkinlikler de söz konusudur (Berlin'de düzenlenen "Türkiye-AB" konulu toplantı gibi). Keza, merkezi Almanya Hessen'de bulunan ve finansmanı Federal Bütçeden sağlanan Türkiye Araştırmalar Merkezi ile K.A.V.'nın 21 Haziran 1999'da gerçekleştirdiği "Almanya'daki Türk Gençliđi" toplantısı, Alman Kùltürevinde yapılmıştır. Ayrıca, 1995'den bu yana yine Türk Demokrasi Vakfı ile birlikte yürütölen ve halen devam etmekte olan projeler bulunmaktadır: Örneğin, "Demokrasi ve İnsanı Kalkındırma Projesi" (DİKAP), turizm etkisindeki kırsal bölgeler, büyük kentlerdeki gecekondular, dađ köyleri ve sosyo-ekonomik yapıları güdümlü olarak değişime tabi tutulan yörelerde, bir başka ifadeyle en çok ajitasyona ve provokasyona açık bölgelerde uygulanmaktadır. Aynı şekilde, insan hakları, demokratikleşme, işkence gibi söylemlerle Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter yapısını ve laik hukuk sistemini ortadan kaldırmaya çalışan örgüt ve tarikat-cemaatlara "göz kırpan" bir diğer proje de "Demokrasi ve İnsan Haklarını Güçlendirme Halk Eğitimi Projesi"dir (DİHGHEP). Bu projede 100 öğretim elemanın çalıştırılması (legal çıkar sağlanması) öngörülmektedir.

**5. Türkiye’de Anayasa Reformu Prensipler ve Sonuçlar.** (Ankara: Konrad Adenauer Vakfı Yayını, 2001), s. 5.

**6. a.g.e.,** s. 57-70.

**7.** Dr. Christian Rumpf’ın, tüm Alman ırkçı kamu görevlileri (istihbaratçılar, diplomatlar, hukukçular, sendikacılar, misyonerler, gazeteciler vd.) gibi, ülkelerinde yaşamakta olan 2.5 milyonluk Türk Toplumunun, başta parçalanmış aileler, çocuk yardımı, seçme-seçilme, Türkçe eğitim ve öğretim hakları gibi temel insan hak ve özgürlüklerine getirilen kısıtlamalara hiç atıfta bulunmadığı görülmektedir. Bkz. **a.g.e.,** s. 129-43.

**8. Yıl 2000 – Konrad Adenauer Vakfının Türkiye’deki Faaliyetleri,** s. 3.

**9. a.g.e.,** s. 4. Mesut Yılmaz, Konrad Adenauer tarafından 25 Haziran 1997’de Almanya’ya Bonn’a götürülmüştür. Mesut Yılmaz’ın Alman vakıfları tarafından kaç kere Almanya’ya davet edildiği bilinmemekle birlikte, Almanya’da vakıflarca ağırlanan ilk ve tek parti lideri olduğu kesin. Kendisi, aynı zamanda Alman parlamenterlerin rahatça ziyaret edebildikleri bir isim. Tıpkı, aşağıdaki haberde olduğu gibi: “**Madam Roth Memnun Kaldı- Türkiye’ye her seyahatinde yaptığı açıklamalarla tepkilere yol açan Alman Yeşiller Milletvekili Claudia Roth, dün Mesut Yılmaz ile yaptığı görüşmeden memnun ayrıldı. Roth, Başbakanlık’taki görüşmeyi, ‘yoğun, ayrıntılı ve açık sözlü’ şeklinde tanımlayarak, ‘azınlıklar’ konusunun da konuşulduğunu söyledi. Yılmaz’ın daha önce ‘AB’ye giden yol Diyarbakır’dan geçer’ sözlerine atıfta bulunan ve bu çerçevede ‘Kürtlerin kültürel haklarını da’ konuştuklarını belirten Roth, ‘Yılmaz, bana Kürtçe TV ve radyo yayınlarının yapılmasına karşı olmadığını söyledi’ dedi. Görüşmede, idam cezası konusunun da ele alındığını anlatan Roth, ‘Yılmaz, Türkiye’de siyasi yetkililerin ölüm cezası kaldırılmadan AB’ye üyeliğinin mümkün olmayacağını bilincinde olduğunu söyledi’ dedi. Bu çerçevede insan haklarını da ele aldıklarını belirten Roth, Yılmaz’ın af konusunda, ‘Af toplumsal barış açısından fevkalâde önemlidir’ yorumunda bulunduğunu aktardı” (Hürriyet, 23 Kasım 2000). Kaldı ki, Mesut Yılmaz’ın Almanya’nın Türkiye’deki etnik ve dinsel farklılıklara yönelik emperyalist politikalarının yanı sıra, Alman politikacılarının bu yoldaki saldırgan tavır ve söylemlerini eleştiren ya da Almanya’daki Türk Toplumuna uygulanan ayrımcı ve baskıcı uygulamalara karşı çıkan söylemleri hiç olmuş mudur? Arşiv taramasında böyle bir bulguya rastlanamamıştır. Tıpkı, Claudia Roth’un “Sömürge Valisi” edasıyla yaptığı şu açıklamalarına Başbakan Yardımcısı olarak tepki vermemesi gibi: “Kürtlerin Kürtçe yayın hakları olduğuna inanıyorum. Herkesin anadilini konuşması hakkıdır. Kürtlerin kültürlerinin garanti altına alınmasını talep ediyorum. Bugün Diyarbakır’da çok güzel bir hava var. Kürt güneşi parlıyor. Bu güneşin barış getirmesini umuyorum. Bu güneşten bir parça hapiste bulunan arkadaşım Leyla Zana’ya gönderiyorum. Çıkarılan af sadece belli bir kesimi değil, hapiste bulunan Kürtleri ve Leyla Zana’yı da kapsamalıdır. Olağanüstü Hal tekrar uzatıldı. Bunu iyi bir gelişme olarak değerlendirmiyorum. Türkiye aynı zamanda etnik ve azınlık gruplarının insan hakları konusunda önemli rol oynamaktadır... Diyarbakır Belediye Başkanı Feridun Çelik iyi bir yönetici ve iyi bir büyükelçi olabileceğine inanıyorum”.**

**10. a.g.e.,** s. 3. Almanya’nın Türkiye’deki etnik farklılıklara gösterdiği derin ve anlamlı (!) ilginin en önemli kanıtı için bkz. Peter Alford Andrews - Rüdiger Benninghaus, **Ethnic Groups in the Republic of Turkey.** (Wiesbaden: 1989). Ayrıca Tübingen Üniversitesi’nin pafta pafta etnik haritaları da görülmeye değer.

**11.** 28.6.2000 Tarihli **Hürriyet** Gazetesinde yayınlanan haber (yorumsuz): “**Alman Elçi’ye Apo’lu Slogan – Diyarbakır’da tamamı Alman Kalkınma Bankası’ndan sağlanan finansmanla projelendirilen 39.5 milyon marklık Atıksu Arıtma Tesisleri’nin temel atma töreni, HADEP’in mitingine dönüştü. Almanya’nın Ankara Büyükelçisi Dr. Rudolf Schmidt’in eşi Utto’yla birlikte katıldığı temel atma töreninde, ‘Apo’ya özgürlük’ sloganı atıldı. Nüfusu 1 milyonu bulan Diyarbakır’da altyapı sorunlarının giderilmesi amacıyla Almanya tarafından finansmanı sağlanan Atıksu Arıtma Tesisleri’nin temel atma törenine katılan davetliler, HADEP bayrakları ve sarı, kırmızı, yeşil renkli flamalar eşliğinde zafer işaretleri yaparak halay çekti. Tören alanında ‘Çözüm idam değil, demokratik cumhuriyet’, ‘Anadilde eğitim’, ‘İdama hayır, tutsaklara özgürlük’, ‘Sorunumuz ekonomik değil, siyasidir’, ‘OHAL ve koruculuk kaldırılсын’, ‘Yaşasın demokratik cumhuriyet’ pankartları açıldı. Törende bir konuşma yapan Büyükelçi Dr. Rudolf Schmidt, Güneydoğu’da şiddetin etkisini yitirmeye başladığını belirterek, barış için tüm engellerin kalkması gerektiğini söyledi. Daha sonra kürsüye gelen HADEP’li Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Feridun Çelik, dürüst ve şeffaf bir anlayışla hizmet yürütmelerine**

rağmen, sayısız engellerle karşılaştıklarını ileri sürdü, 'Türkiye'de hiçbir belediyenin maruz kalmadığı ön yargılı tutum ve davranışlarla karşı karşıyayız' dedi. Yapılan konuşmalardan sonra havai fişekler atıldı, havaya güvercin uçuruldu". Tabii ki, Dr. Schmidt bu konuşmasında, Almanya'da bulunan 100.000'den fazla PKK mensubuna kendi sınırları içinde ve dışında verilen lojistik destekleri; ERNK'ya sağladıkları diplomatik ayrıcalıkları; göz yumdukları sığınmacı, narkotik madde, beyaz kadın ticaretini ve haraç toplama eylemlerini ve benzeri düşmanlık örneklerini elbette ki sıralayamazdı. Ya da PKK'nın Türk güvenlik kuvvetlerine karşı kullandığı, herhalde barışa katkı (!) için imal edilen Alman mayınları ile hayatını ya da organlarını kaybeden binlerce şehidimizi ve gazimizi de anamazdı...

**12. Yıl 2000 ... s. 5.**

**13. Yıl 2000 ... s. 5.** Görüleceği üzere, Almanya, "arka bahçesi" olarak nitelendirdiği bölgedeki tüm siyasal-ekonomik organizasyonlara bir şekilde dahil olmanın yolunu bulmaktadır. Üye olamamasına karşın Almanya, DEİK içinde Türkiye'den daha fazla yönlendirme gücüne sahip bulunmaktadır.

**14. Yıl 2000 ... s. 6.** Ayrıca bkz. dpn. 15.

**15. 1. Yerel Gazetecilik Yarışması "Ödül ve Mansiyonlar"** Türkçe; **2. Yerel Gazetecilik Yarışmasında "Ödül ve Mansiyonlar"** (Türkçe); **Almanya ve Türkiye'de Yerel Gazetecilik** (Türkçe); Mutlu Binark-Barış Kılıçbay, **Tüketim Toplumu Bağlamında Türkiye'de Örtünme Pratiği** (Türkçe); Hüsnü Erkan, **Türkiye İçin Sosyal Piyasa Ekonomisi** (Türkçe); **Türkiye ve Almanya'da İslam Din Dersi Tartışmaları** (Türkçe); İonna Kuçuradi, **Türkiye'de İnsan Haklarına Saygı İçin Eğitim** (Türkçe); Kemal M. Öke-Ünal Mütercimler, **Globalleşme ve Türkiye** (Türkçe); **Özelleştirme ve Mali Gücün Güçlendirilmesi-21. Yüzyılda Yerel Yönetimler** (Almanca-Türkçe); **XIV. Alman-Türk Gazeteciler Semineri-Türkiye ve Almanya'da Gazetecilikte Etik** (Almanca-Türkçe); Paul-Josef Raue-Wolf Schneider, **Gazeteciliğin El Kitabı** (Türkçe); Hermann Schlapp, **Gazeteciliğe Giriş** (Türkçe); **Türkiye ve Avrupa'da Gençlik** (Türkçe) ve **Türkiye'de Anayasa Reformu-Prencipler ve Sonuçlar** (Türkçe). Konrad Adenauer Vakfı'nın 1999'da yayınladığı kitaplardan en ilginç olanı **World, Islam and Democracy**. İngilizce yayınlanan bu kitapta, Fethullahçılara yakın söylemleriyle dikkati çeken isimlerden Prof.Dr. Mehmet Aydın, Prof.Dr. Şerif Mardin, Dr. Nilüfer Narlı'nın yanı sıra, Konrad Adenauer Vakfı'nın Mısır Temsilcisi Dr. Thomas Scheben ile Hannover Üniversitesi'nden Prof.Dr. Peter Antes ve de tabii ki Prof.Dr. İonna Kuçuradi'nin bulunması, kesinlikle şaşırtıcı gelmemektedir. Vakfın, 2001 yılı içinde çıkardığı kitapların en ilginçisi ise, **Küreselleşme ve Modernleşme Sürecinde Kültürel Kimlik**. (Ankara: K.A.V. Yayını), 127 s.

**16.** İstanbul Taksim'de Armada Otelinde gerçekleştirilen bu etkinlikte, Büyükelçi Dr. Rudolf Schmidt ve Dr. Wulf Schönbohm'dan başka, iki Alman konuşmacı tebliğ sunarak katılmıştır (Stefan Kohler ve Gerd Ketelhake). Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı adına da Müsteşar Doç.Dr. Halil Yurdakul Yiğitgüden tebliğ sunmuştur.

**17.** Söz konusu etkinlik, İstanbul'daki Goethe Enstitüsü'nün Galipdede Cad. No. 85 Tünel-Beyoğlu adresindeki eski merkezinde gerçekleştirilmiştir. İki katılımcıdan biri Prof.Dr. Mete Tuncay (Bilgi Üniversitesi), diğeri Prof.Dr. Norman Stone'dur (Bilkent Üniversitesi).

**18.** Bu etkinlik de İstanbul-Taksim Armada Otelinde gerçekleştirilmiştir. Toplantının düzenleyicileri arasında K.A.V.'nin yanı sıra, Türk Demokrasi Vakfı, Arı Hareketi ve Uluslararası Kongre de bulunmaktadır. ABD "derin devleti"nin üçüncü dünya ülkelerine yönelik faaliyetlerde kullandığı "Demokrasi İçin Ulusal Fon"a (NED) bağlı National Democracy Institute tarafından desteklenen Türk Demokrasi Vakfı ve TESEV'in yanı sıra, "Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitü" (IRI) tarafından proje bazında desteklenen Arı Hareketi, söz konusu etkinliği K.A.V. ile düzenlemekle, uluslararası hareket alanlarını ve vizyonlarını (!) genişletmiş olmaktadır. Bu toplantının katılımcıları arasında yer alan TESEV'in Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Argüden'in, ünlü RAND Şirketi'ne bağlı RGS (The Rand Graduate School)'da doktora yaptığı öne sürülmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Yıldırım, "Şifre Çözücü: Project Democracy (4)", Müdafaa-i Hukuk, 33: Mayıs 2001, s. 50-51.

**19.** Bülent Akarcalı, "Batıyla İlişkilerimiz", **Cumhuriyet**, 4.8.1999. Bülent Akarcalı, bu açıklamayı Atatürk döneminde yapmış olsaydı, hiç şüphesiz -bu doğrultudaki icraatlarıyla birlikte- derdest edilerek İstiklâl Mahkemesi'ne sevk edilirdi. Hiç şüphesiz, Atatürk döneminin

koşulları ile günümüz koşulları bir değil. İnsanlar, kurumlar, kavramlar, değerler genel olarak sürekli değişim halinde. Bu bağlamda demokrasi ve hoşgörü kavramı ne kadar değişip gelişse de, aile kavramı gibi, vatan kavramı gibi, devlete sadakat kavramı gibi, ulusal onur ve gurur gibi, bayrağa saygı gibi, tam bağımsızlık gibi kavramlar hiç değişmiyor. Tıpkı ABD’de, Almanya’da, İngiltere’de olduğu gibi. Değişirse de, ancak Bülent Akarcalı gibi olunuyor... Akarcalı’nın K.A.V. ile ilişkisi hakkında küçük bir bilgi: “Bülent Akarcalı dostumuz, Bilgi Üniversitesi’ne bir grup Alman parlamenter getirdi. ‘Konrad Adenauer Vakfı’ tarafından gönderilmişler. Merkez Sağ’ın biri ülke çapında, diğeri yalnızca güneyde söz sahibi –CDU (Hristiyan Demokrat Birliği) ve CSU (Hristiyan Sosyal Birlik) çıkışlılar. Aralarından bazıları da Doğu Almanya kökenli” Halit Kakinç, “Türkiye... Almanya...”, **Star**, 1.05.2000.

**20.** Genel Merkezi Berlin’de bulunan Heinrich Böll Vakfı’nın İstanbul Temsilcisi olarak gösterilen Figen Uğur, vakfın sadece sekreteryaya işlerine bakmaktadır. Adresi: İnönü Cad. Hacıhanım Sok. 10/12 Gümüşsuyu Taksim-İstanbul. Telefonları: (212) 249.15.54 ve 293.05.45. e-posta: hbsist superonline.de

**21.** Rüşvetin belgesi olur da Türkiye Cumhuriyeti’ne ihanet belgesi olmaz mı? Elbette olur. **Heinrich Böll Vakfı**’nın sponsorluğunda gerçekleştirilen bir panelde dağıtılan tipik bir belgeden rast gele alıntılar:

*“Araştırmanız sırasında insan haklarının bozulması konusunda bilgi toplarken, askeri veya polis birliğinin hangi bölümünün bu işle ilgisi olduğunu sorunuz. Biz suçlu, suçun mahiyeti, hangi tarihte işlendiği, suçun nerede işlendiği ve kurbanın adı hakkında bilgi toplamağa çalışıyoruz.*

*Eğer doğrudan bir birliği tespit edemezseniz, birliğe işaret edebilecek başka bilgiler toplamağa çalışınız. Örneğin: Ne tip silahlar kullanıldı? Askeri birlik operasyonunu hangi şehirden yürüttü? Üssü neredeydi? Askerler hangi yoldan ilerlediler? Üniformaları nasıldı? Onların üniformalarının üzerindeki rütbeler ve araçlarının üzerindeki işaretler nelerdi?*

*Bilgilerinizi şu adrese gönderiniz: Officer for Turkey, Department of Democracy, Human Rights and Labor, United States Department of State, Washington, DC 20520.*

*Bu belgede, Türk vatandaşlarından Türk Silahlı Kuvvetler ve Polis Teşkilâtı mensupları hakkında -muhbirlik değil- resmen casusluk yapmaları istenilmektedir. Kim tarafından? Sözde dost ve müttefik ABD tarafından. Türk insanını ülkesi ve devleti aleyhine casusluğa azmettiren bu Türkçe belge, gizli yöntemlerle mi dağıtılmaktadır? Hayır!.. Tam aksine halka açık mekânlarda, izinli toplantılarda, tarikat ve cemaat mekânlarında, kamu kurum ve kuruluşlarında, legal dernek ve siyasal partilerde, kısaca hemen her yerde. Sorumluları hakkında MİT, Emniyet ya da Cumhuriyet Savcılıklarınca başlatılmış ya da hâlâ sürdürülmekte olan -bilinen- resmi bir takibat söz konusu mudur? Kesinlikle hayır!..*

*Bu belge, şu gerçeği ortaya koymuştur: Türkiye, çok acıdır ama bir casus cennetidir. ABD, Almanya, İngiltere, İran ve benzeri ülkelerin casusları, Türkiye söz konusu olduğunda, almış oldukları eğitimlerindeki "gizlilik" gibi teknik düzeydeki temel hususları bir kenara bırakarak, pervasızca "icra-i faaliyet" gösterebilmektedirler. Anlaşılan, casus-etki ajanı bulmak için klasik yöntemlere, örneğin, Fulbright, Konrad Adenauer, Heinrich Böll, Georgetown, Hoover, Tübingen gibi vakıf, enstitü, üniversitelerde özel seçime ve eğitime gerek kalmamıştır. Çünkü, ülke yönetiminde mevcut yerli işbirlikçilerinin sağladıkları "dokunulmazlık" sayesinde casusluk mesleği, tekniğe ihtiyaç duyulmayacak yöntemlerle adeta arabeskleştirilerek dejenere edilmiştir, tabiri caizse ayağa düşürülmüştür. Nasıl mı? Gönüllü casus aday adaylarının irtibat kurabilecekleri adres ve telefonlar verilerek!.. İşte, Washington’da telefonla ulaşabileceğiniz iyi derecede Türkçe bilen resmi görevlinin adı Mauerau Greenwood. Kendisiyle görüşmek, pardon Türk Silahlı Kuvvetleri’ni ve Türk Polisi’ni şikâyet etmek için önce 600 Pennsylvania Avenue. SE, 5. Washington DC 20003 adresindeki "Amnesty International USA" binasına giderek 5. kattaki odasında yüz yüze konuşabilirsiniz. İsterseniz, (202) 544.02.00 nolu telefondan dahili 222 numaralı telefonu isteyerek bizzat bir ön görüşme ile randevu da alabilirsiniz. Diyelim ki,*

Türkiye'desiniz. Ve yol paranız yok, ABD sefaretinden vize alabilmek için deklare edebileceğiniz bir mal beyanına da sahip değilsiniz. İşte bu durumda, çaresiz olduğunuzu hiç düşünmeyin, çünkü Greenwood ile ön görüşmeyi yaptıktan itibaren CIA'nın "müşfik kanatları" tarafından şefkatle (!) sarıldığınızı ve tüm kapıların -Delta ve TWA'ya ait uçak kapıları dahil- size açıldığını görürsünüz.

... Her neyse, biz yine söz konusu belgemize dönelim. Diyelim ki, ABD'ne gitmek için şartlarınız uygun değil. Üstelik ille de Türkiye Cumhuriyeti'ne ihanet etmek ya da en azından devletinizi gammazlamak istiyorsunuz. Belge, size bu olanağı da hazır altın tepsi içinde sunuyor. Hem de İngilizce bilmenize bile gerek yok. Türkçe ihbar mektubunuzun formu bile hazır:

#### MEKTUP ÖRNEĞİ

(BURAYA TARİH KOYUN)

Sayın Madeleine Albright

Dışişleri Bakanı

Amerika Birleşik Devletleri Dış İşleri Bakanlığı

Vaşington, DC 20520

Sayın Bakan Albright,

Dış Operasyonlara Ödenek Ayrılması hakkındaki kanunun 570 ci maddesi olan Leahy Kanunu ile ilgili olarak bir güvenlik birliği tarafından insan haklarına aykırı hareket edildiği dikkatimizi çekmiş bulunuyor. Bu kanıt konusunda size bilgi vermek istiyor ve burada adı geçen birliğe Leahy Kanunu'nun uygulanıp uygulanmaması gerektiğine karar vermek amacıyla bir tahkikat başlatılmasına gereğini arz ediyoruz.

(BELİRLİ GÜVENLİK BİRLİĞİNİN İNSAN HAKLARINA AYKIRI DAVRANMASI HAKKINDA DETAYLI BİLGİYİ YAZIN)

Bu konuyu gözden geçireceğiniz için çok teşekkür ediyoruz.

(İMZALAYIN).

Dört sayfalık bu ihanete azmettirici belgenin alenen dağıtıldığı ilk yer, İstanbul Barosu'nca düzenlenen uluslararası bir toplantı. Toplantının davetlilerine bakıldığında, hiçbirinin bu belgenin içeriğine ters düşmeyecek isimlerden oluştuğu görülüyor: Anne Burley (Amnesty International USA Avrupa Seksiyonu Başkanı), Yücel Sayman (yorumsuz), Akın Birdal (yorumsuz), Yılmaz Ensaroğlu (yorumsuz), P. Dankert (Avrupa Parlamentosu Türkiye Delegasyonu Başkanı), Derek Evans (A.I.-USA Avrupa Seksiyonu Sekreteri), Şanar Yurdatapan (yorumsuz), Helsinki Yurttaşlar Derneği, HADEP, İHD, Mazlum-Der gibi kuruluşların Güneydoğu şube yöneticileri, Almanya Dış İstihbarat Servisi BND'nin kontrolünde Türkiye'de etnik ve dinsel bölücülükle doğrudan ilgili espionaj ve provokasyon faaliyetlerini sürdüren, Türkiye'nin Güney Doğusunda "Kürdistan"ı ve de başkenti olarak da Diyarbakır'ı "de facto" pozisyonunda kabul ve ilân eden **Konrad Adenauer Vakfı** ile **Heinrich Böll Vakfı** temsilcileri-uzmanları ve daha pek çokları.... Türkiye, bu haliyle -pardon vurdumduymazlığıyla- dünyanın özgürlükleri en sınırsız ülkesidir. Türkiye, Cumhuriyeti özgürlükler adına yıkmaya çalışanların, savunmaya çalışanlardan daha özgür ve güçlü olduğu garip bir ülkedir. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesi, ABD ve AB ülkeleri dahil, kamu güvenliği gerekçesiyle kayıtlara geçmiş, sürekli izlemeye

tutulan bireylerine sınırsız özgürlük tanımazlar. IRA taraftarı olduğundan kuşku duyulan birinin sözde özgür ve özerk BBC'den konuşma yapması mümkün değildir, hatta dolaylı haber olarak bile verilmesi olanaksızdır. ABD'nde "sol" damgası vurulan aydınların maruz kaldıkları baskılar (taciz ölçüsünde izleme, kamu görevi ve askerlik yaptırmamak, pasaport sınırlamaları vd.) artık hiç kimsenin meçhulü değildir. Keza, kamu düzeninin korunması, Almanya'da Anayasa dokunulmazlığı ölçüsündedir; rejim karşıtlarının tipik ve bilinen bir örnek olarak Bader Meinhoff çetesi üyelerinde olduğu gibi yaşama hakları bile söz konusu edilemez ve kimse de Alman Devleti'ni imalı biçimde bile olsa suçlayamaz". Ayrıntılı bilgi için bkz. Dr. Necip Hablemitoğlu, "Siyasal Gerekçeleri ve ABD Örneği Çerçevesinde Ulusal Andıç Raporu", **Yeni Hayat**, 74: Aralık 2000, s. 20-39; <http://www.neciphablemitoglu.cjb.net/>

**22. Heinrich Böll Vakfı**'nın en önemli partneri Mazlum-Der, anlaşılan yukarıdaki örnekten aldığı esinle, kendi ihbar hattı projesini yaşama geçirmiştir. (212).534.22.47 No.lu telefon, ihbarlara tahsis edilmiştir (ihbarlarda kullanılacak e-posta adresi ise şöyle: ihlalihrbarhatti@hotmail.com). Dernekte oluşturulan "Hak İhlallerini İzleme Komitesi", 16 Mart-15 Mayıs tarihleri arasında, ihlal ihbar hattına yapılan 155 başvurunun, 90'ını "inanç özgürlüğü" yani üniversitelerdeki türban yasağı uygulaması ile ilgili olduğunu saptamıştır. İhbarların dağılımına bakıldığında, en az şikâyet başvurusunun yapıldığı bölge, sadece 4 adet ihbarla Güneydoğu Anadolu Bölgesidir. Oysa, Almanya'daki ırkçılığı, insan hakları ihlallerini gündeme getiren, eleştirip yargılayan, uluslararası baskı talep eden bir tek Alman vakfı ya da derneği görülemez. Türkiye'ye insan hakları dersi vermeye gelen Alman vakıflarının yok saydığı gerçeklerden bazıları, hem de Almanya'da yaşayan bir Cumhuriyet aydınının kaleminden: "... Irkçılığı göğüslemek, AB'deki yurttaşlarımızın günlük hayatının ayrılmaz bir parçasıdır. Bu gerçeği diri diri yakılarak öğrendiler. İkinci sınıf konumundadırlar. Çağdaş toplumda olması gereken en temel yurttaşlık hakları yoktur. Irkçılık Avrupa merkezli, Batı kaynaklıdır. Irkçılığın Avrupa ülkelerindeki bugünkü biçimi yabancı düşmanlığıdır. Gelişmekte olan ülkelere çalışmak için Avrupa'ya gelen emekçilere karşı sistemli olarak yürütülmektedir. Irkçılık en yaygın biçimiyle Almanya'dadır ve esas olarak yurttaşlarımızı hedef almaktadır.... Almanya'da tespit edebildiğimiz kadarıyla 15 adet aşırı sağcı ve NAZİ partisi, ayrıca da birçok mahalli dazlak grubu vardır. Bu partilerin 1993'te üye sayıları 100 bin civarında idi ve bir o kadar satan yayın organları vardı. Bugün bu örgütlerin üye sayıları oldukça artmış durumda. Ordu ve polis içinde çok sayıda kayıtsız üye ve taraftarları var.... Almanya'da 1983-1986 arası dört yılda, yıllık ırkçı saldırı ortalaması 119'dur. 1990-1993 arası yıllık saldırı ortalaması ise 1580'dir. Yani Büyük Almanya ile birlikte yurttaşlarımıza yönelik saldırılar on misli artmıştır.... Irkçı saldırılara dönersek, 1999'a göre 2000'de Türklere yönelik saldırılarda % 20 artış oldu.... Sık sık yurttaşlarımıza ait işyerleri kundaklanmaktadır. Duvarlarda 'Türkler defolun', 'yabancılar defolun' gibi sloganlar her tarafta görülebilir. Yaygın bir saldırı biçimi de tehdit ve aşağılamayı içeren mektuplardır. Bu mektuplarda, kapitalist-emperyalizmin biçimlendirdiği insan müsveddelerinin sefilliği görülür. Gençlerin sık sık uğradığı diskoteklerin önünde nöbet tutanlar, 'kara kafaları' geri çevirir.... Avrupa medyasının yabancı ve Türklerle ilgili bütün haberlerine ırkçılık çok ince ve sinsi bir şekilde gizlenmiştir. Örneğin, istenmeyen bir olaya karışmış Türk kökenli bir gencin haberi öncelikle kökenine vurgu yapılarak veriliyor. Oysa gençlerin bir çoğu Alman pasaportu taşıyor. Medyada çok yoğun olarak ülkemiz aleyhinde yayın yapılıyor. İnsan hakları, etnik sorunlar, Ermeni sözde soykırımı, Kürt sorunu, inançlara baskı yapılması vb. gibi.... Aydınlik'ta haberi yayınlandı, 7 Alman gazetesinde sadece dört gün içinde ülkemiz ve yurttaşlarımız aleyhinde 65 haber ve yorum çıkmış. İçeriğinde, Türkiye'ye karşı insan hakları sopası sallanıyor, ordu ve 28 Şubat hedef alınıyor, Türklerin İslâm'ı en iyi Almanya'da yaşadığı yazılıyor.... Almanya'nın geleneksel politik güçlerini oluşturan Birlik Partilerinin (CDU ve CSU'nun) yürüttükleri 'yönetici' veya 'hakim-üst kültür' (Leit Kültür) tartışması da, ırkçılığın derinlere inen köklerine işaret etmektedir. 'Alman İslâmı', 'Kürt politikası', 'Ermeni Soykırımı tasarıları' ve her türlü kültürel-etnik farklılıkları kaşımaları, **mülteci solu ajanlaştıırıp** Türkiye aleyhine çeşitli biçimlerde yönlendirilmeleri, ırkçılığı besleyen etmenlerdir. Bu politikaları irdelediğimizde, ırkçılığın öyle münferit saldırılardan ibaret olmayıp, ulusal devlet bilincimiz, ulusal kültürümüz ve dilimizi hedef alan Almanya ve Batı'nın geleneksel politikasından kaynaklanan derin köklere sahip olduğunu görürüz.... Yeşiller ve Sosyal Demokratların 'çok kültürlü toplum' (multikültürel) projesiyle üst kültür kavramı birbirini tamamlıyor. 'Her kültür ve farklılığa saygı göstermek' gibi lanse edilen bu kavram, ezilen dünyanın etnik ve dinsel farklılıklarının kurcalandığı bir proje olarak hayata geçmektedir. Bu teorinin şampiyonluğunu yapan **Yeşiller**, Yugoslavya'nın parçalanmasının mimarlarından olan Fischer gibi politikacılar çıkarttı. Alman medyası ve bu politikayı savunan çevrelerde, özellikle Atatürk ve ulus devletle

ilgili her türlü kavram saldırıya uğrayıp aşağılanmaktadır. Daniel C. Bendit ve Claudia Roth gibi ülkemize ve sorunlarına tam bir sömürge valisi ve misyoner gibi yaklaşanların bu teorilerin baş savunucuları olması, durumu yeterince açıklamaktadır. 'Multikültür' kavramı, vatandaşlarımızın ulusal kültür bilincini parçalarken, 'üst kültür' kampanyası, bunun yerine Avrupa'nın emperyalist kültürünü pompalıyor". Geniş bilgi için bkz. Ali Mercan, "Avrupa'da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı", **Teori**, Şubat 2001, s. 57-66.

**23. Heinrich Böll Vakfı**, bir diğer vazgeçilmez partneri **İstanbul Barosu'nun Kadın Hakları Uygulama Merkezi**, **Amerikan Başkonsolosluğu Basın Kültür Merkezi** ve **British Council** ile 11-13 Mart 2000'de "Kadına Yönelik Cinsel Şiddete Karşılaştırmalı Hukukun Yaklaşımı" konulu bir sempozyum düzenlemiştir. 29-30 Nisan 2000 tarihleri arasında yöne **Böll Vakfı** ile **Ege Kadın Dayanışma Vakfı**, "Kadına Yönelik Şiddet ve Toplumsal Boyutları: Önlenmesi ve Yükümlülükler" konulu bir başka etkinlik gerçekleştirmişlerdir. Bu iki etkinlik, Böll Vakfı'nın sayıca az olan yarar getirici etkinlikleri arasındadır.

**24.** Heinrich Böll Vakfı ve İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi'nin işbirliği ile 24-25 Haziran 2000'de İstanbul Taksim Dorint Park Plaza Otelinde gerçekleştirilen "Kopenhag Kriterleri: Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği'nin Ortak Paydası mı?" konulu sempozyuma, konuşmacı olarak Karen Fogg (Avrupa Birliği Türkiye Büyükelçisi), Uluç Gürkan, Yücel Sayman, Prof.Dr. İbrahim Kaboğlu, Prof.Dr. Baskın Oran'ın yanı sıra, AB ülkelerinden yedi konuşmacı katılmıştır. Sempozyumun ikinci gününde, esas dikkat çeken "AZINLIK HAKLARI: Kültürel Haklar mı, Siyasal Haklar mı?" konulu oturumun başkanlığını, herhalde ilgisi nedeniyle olacak, Abdullah Öcalan'ın avukatlarından Hasip Kaplan yapmıştır.

**25. İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi'nin yine Heinrich Böll Vakfı** işbirliğiyle gerçekleştirdiği etkinliklerden biri olan "Ulusal, Ulusalüstü ve Uluslararası Hukukta Azınlık Hakları" sempozyumu, 8-9 Haziran 2001'de İstanbul Taksim Dorint Park Plaza Otelinde yapılmıştır. Açılış konuşmalarını İbrahim Kaboğlu, Karen Fogg ve Volkan Vural'ın yaptığı sempozyumda, altı oturumda (İnsan Hakları, Demokrasi ve İnsan Hakları-Uluslararası Hukukta ve Ulusalüstü Hukukta Azınlık Hakları-Lozan Antlaşması ve Diğer Uluslararası Belgeler Işığında Türkiye'deki Mevzuat ve Uygulama-Ulusal Çözümler-Türkiye İçin Çözüm Önerileri-Genel Değerlendirme) 20 tebliğ sunulmuştur. Konuşmacı ve oturum başkanları arasında, Alman milletvekili Cem Özdemir, Ionna Kuçuradi, Tarık Ziya Ekinci, Zafer Üskül, Yücel Sayman gibi isimlerin yanı sıra, yedi yabancı davetli de yer almıştır. Katılımcılardan Cem Özdemir'in Alman "derin devleti"nin hizmetinde gerçekleştirdiği eylem ve söylemler, Sayın Ersen Bayhan'ın makalesiyle deşifre ile kamuoyuna da mal olmuştur. Bu arada, Sempozyum davetiyesinde, katkıları için İngiliz Konsolosluğu'na teşekkür edilmiştir. Böylece, İstanbul Barosu yönetimi, BND'den MI6'ya uluslararası bir açılım (!) sergilemiştir. Bu sempozyum, İstanbul Barosu'na kayıtlı Cumhuriyet aydını-yurtsever avukatlar tarafından aşağıdaki açıklamayla kınanmış ve protesto edilmiştir: "**DUYURU-** Bizler, İstanbul Barosu'na kayıtlı avukatlar olarak, İstanbul Barosu'nun 8-9 Haziran 2001 tarihinde düzenlediği 'Azınlık Hakları' sempozyumunu protesto ediyoruz. Çünkü: Ülkemize **Sevr Planlarının dayatıcısı vakıflarla işbirliği yapılmaktadır**. İngiltere Konsolosluğunun katkıları alınmaktadır. Karen Fogg gibi, Viladimir Goati gibi, Slobodan Milocic gibi, Cem Özdemir gibi, insan hakları adı altında yeni Sevr dayatıcılarına platform hazırlanmasına Baromuz aracı olmaktadır. 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan'da çözüme ulaştırılan sorunlar, yeniden Sevr amaçları doğrultusunda gündeme getirilmekte, alt kimlikler tahrik edilerek etnik çatışma ortamı yaratılmak istenmektedir. Rengine, ırkına, dinine bakılmaksızın tüm insanların kardeşçe yaşama ve insan haklarından yararlanma kutsal mücadelesini emperyalist saptırma ile **Azınlık Hakları** adı altında daraltmaya ve kardeşçe yaşamı bozmaya yönelik girişimlere İstanbul Barosu hizmet edemez. Yüzyıllardan beri sömürge olmayı reddederek bağımsız ve özgür yaşayan Anadolu insanı onurludur; emperyalistlerden ve işbirlikçilerinden öğreneceği hiç bir şey yoktur. İstanbul Barosu'nun ezici çoğunluğu, Cumhuriyet'in kazanımlarını koruma azmiyle aynı düşünceleri paylaşmaktadır-**Önce İlke Çağdaş Avukatlar Grubu**". Yine bu grup tarafından, üyeleri bilgilendirmek amacıyla dağıtımı yapılan yazarı belirsiz bir makalede, Alman Birlik 90/Yeşiller Partisi'ne doğrudan bağlı Heinrich Böll Vakfı'nın Kürtçülere olan özel ilgisi ile ilgili olarak şu önemli bilgiler verilmektedir: "...Yeşil Alman vakfının en ilginç faaliyeti ise, 'insan ve azınlık hakları' alanında gözlemleniyor. Alman devleti, bu hassas konuyla uğraşma görevini, öteden beri Yeşil vakfa havale etmiş durumda. 'Kürt sorunu'nun yanı sıra vakfın en ilgi gösterdiği 'etnik azınlık' Tibetliler. Almanya'nın Tibet'e duyduğu ilgi, en az Kürtlere duyduğu ilgi kadar eski ve derin. 1941'de Himmler'in talimatıyla kurulan Hedin Enstitüsü, sekiz bin Tibetli'nin kafatasını inceledikten sonra, bu % 70 mongolid,

% 30 europoid millet, hem bizim, hem de Japonya'nın desteğinde Rusya ve Çin'e karşı kurulacak Moğol İmparatorluğu'nu idare edecek kabiliyettedir" sonucuna varmıştı. Nazi kurmaylarının planlarında Kürtlere de aynı rol biçilmişti. 'Türklerden çok, Cermenlere yakın bu halkın Türklere ve Araplara duyduğu tiksintiye yakın nefretten yararlanmalıyız. Bağımsız bir Kürdistan, Yakın Doğu'da muhteşem bir köprü başı olmaya namzettir' deniliyordu. Yeşil vakfın aynı anda hem Tibet, hem de Kürt 'sorunu'yla ilgilenmesi, Almanya'da bir şeylerin hiç değişmediğini gösteriyor".

**26.** Heinrich Böll Vakfı'nın "sahibi" Yeşiller Partisi'nin 29 Ocak 2001'de Bonn'da bir basın toplantısı ile açıkladığı "Türk-Kürt Çatışmasına Çözüm Konsepti", Sevr'in "Kürt Sorunu"nu düzenleyen 62, 63 ve 64. maddelerinin sadece geniş bir özetinden ibaret. Konsept özetle diyor ki: "Türkiye, birbirinden etnik, linguistik ve dinsel sınırlarla ayrılmış farklı halk gruplarını içeren ve bu nedenle homojen olmayan bir nüfusu barındırmaktadır". Yeşil Sevr grubunun talepleri şunlar: "Demokratikleşme, merkezi devletin kaldırılması, etnik grupların dil kimliğinin güvenceye alınması, Türk/Kürt toplumlarının barışması". Bakalım Yeşiller "demokratikleşme"den neyi anlıyorlar: "...Bölücülük propagandası gibi düşünce suçları kaldırılacak, etnik partilerin kurulmasına izin verilecek. Partiler Yasası'nın partileri Kemalist ilkelere sadık kalmaya mecbur eden hükümleri kaldırılacaktır". Merkezi devletin kaldırılması çerçevesinde ise, "Kürtlere ve diğer etnik azınlıklara yerel ve kültürel özerklik verilmesi" talebi başta geliyor. "Dil kimliğinin güvenceye alınması" talebinin birinci maddesi, "başta Kürtler olmak üzere diğer etnik azınlıkların çocuklarına kendi ana dillerinde eğitim vermeye başlanması" oluyor. Bütün bunların ardından "Kürtlerle Türklerin barışması" safhası başlıyor, zira "yıllar boyu süren savaş sadece Kürtlerle Türkler arasında değil, bizzat Kürtler arasında da derin bir kin ve nefret doğurmuş"muş ve "Güney Afrika örnek alınmalı"ymış (Ersan Bayhan). Kısaca, Heinrich Böll Vakfı, bağlı olduğu partinin konseptinin gereklerini yerine getirirken, yerli işbirlikçileri de Türk Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği ilkesini yok etme, bir başka ifadeyle, vatani satma yarışındadırlar.

**27.** Türkiye Cumhuriyeti karşıtı tüm küreselleşmeci NGO'ların sevk ve idare edildiği merkezlerden biri olan Uluslararası Af Örgütü'nün İstanbul adresi: Muradiye Bayırı Sok. 50/1 Teşvikiye. Tel: (212) 258.43.67 Faks: (212) 258.44.59 ve e-posta: "amnesty@superonline.com". Uluslararası Af Örgütü'nün Almanya Şubesi, kendi ülkesindeki Türkler başta olmak üzere yabancıların sorunları ve de onlara yönelik insan hakları ihlalleri uğraşmak yerine, temel ilgi alanı olarak Türkiye'ye odaklanmıştır. En çok Heinrich Böll Vakfı ile paslaşan BND kontrolü altındaki Şube, 2001 İnsan Hakları Ödülü'nü, Av. Eren Keskin'e vermiştir. Ödül açıklamasının Türkçe çevirisi aynen şöyledir: "**Bonn, 28 Mayıs 2001 – Uluslararası Af Örgütü Almanya Şubesinin (Amnesty International Deutschland) ilk kez 1998 yılında verdiği İnsan Hakları Ödülü, bu yıl 27 Mayıs Pazar günü avukat ve insan hakları savunucusu Eren Keskin'e verildi Gözaltında tecavüz ve cinsel tacize uğrayan kadınlara hukuki yardım sunan bir projenin kurucularından biri olan Eren Keskin, aynı zamanda Eylül 1998'den bu yana İnsan Hakları Derneği'nin İstanbul Şubesi'nde Başkanlık görevini yürütmektedir. İnsan Hakları 2001 ödülü ile Uluslararası Af Örgütü Almanya Seksiyonu (AI-Almanya), Av. Eren Keskin'in insan hakları mücadelesindeki büyük kişisel çabalarını ve katkılarını takdir etmek istemektedir. AI-Almanya tarafından ikinci kez verilen bu ödül, 'ışkencesiz bir dünya' adlı uluslararası kampanyanın çerçevesinde yer alıyor ve insan hakları ihlallerinden sorumlu olanların cezasız kalmalarına karşı verilen mücadelenin önemini vurguluyor. Af Örgütü'nün İnsan Hakları Ödülü, bütün dünyadaki binlerce insan hakları savunucusunun büyük kişisel çabalarını ve çoğu kez hayatı tehlikeler altında verdikleri insan haklarından yana mücadeleyi sembolik olarak onurlandırmayı amaçlıyor. Uluslararası Af Örgütü, ödül adaylarını belirlerken, cinsiyet, bölge, tanınmışlık ve faaliyet alanlarının içeriğini dikkate alırken, adayın şu anki koruma gerekliliğini de bir kriter olarak belirlemiştir". Adayın kimden ya da kimlerden koruma gerekliliği, üstü kapalı bir mesaj olarak geçirilirken, sembolik onurlandırmanın parasal bedelinden de bahsedilmemiştir. Örneğin, Alman Fian Örgütü'nce her yıl verilen çevrecilik ödülünün alt sınırı 150.000 marktır. Ödülle ilgili geniş bilgi için bkz. <http://www.amnesty.de> Şubeden bizzat bilgi almak isteyenler için telefon: 0.0.49.228.983.73.306.**

**28.** Merkezi Almanya-Heidelberg'de bulunan ve Birleşmiş Milletler Örgütü'ne akredite olması nedeniyle BND tarafından ekonomik "taşeron" olarak kullanılan Fian kuruluşu hakkında ikinci bölümde geniş bilgi verilecektir.

**29.** “Türkiye-AB Bütünleşmesinde STK’ların Rolü” konulu 8. STK Sempozyumu’nun organizasyonunu, “Düzenleme Kurulu” adına Tarih Vakfı üstlenmiştir.

**30.** Heinrich Böll Vakfı’nın katkılarıyla düzenlenen STK Sempozyumlarının birincisi 16-17 Aralık 1994 tarihinde gerçekleştirilmiştir. İkincisi “Küçülen Dünyamızda Büyüyen Sivil Toplum” konu başlığı ile 23-24 Haziran 1995’de; üçüncüsü “Sivil Toplum Kuruluşları Arasındaki İletişim Sorunları ve Çözümleri” konu başlığı ile 7-9 Aralık 1995’de; dördüncüsü “Sivil Toplum Kuruluşları ve Yasal Çerçeve” konu başlığı ile 4-6 Nisan 1996’da; beşincisi “Sivil Toplum Kuruluşları ve Etik” konu başlığı ile 1-2 Temmuz 1999’da; altıncısı “17 Ağustos Depreminden STK’lar Olarak Neler Öğrendik?” konu başlığı ile 12-13 Kasım 1999’da; yedincisi “Sivil Toplum Kuruluşları ve Devlet” konu başlığı ile 2-4 Haziran 2000 ve dokuzuncusu da “Sivil Toplum Kuruluşlarında Örgüt İçi Demokrasi ve Gönüllülük” konu başlığı ile 2-3 Haziran 2001’de gerçekleştirilmiştir. Sonuncu sempozyumun sekreteryasını “Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı” üstlenmiştir.

**31.** Genel Merkezi Bonn’da olan Friedrich Ebert Vakfı’nın İstanbul Temsilcisi Jörg Lange olup, adresi şöyledir: Asariye Cad. Orhan İş Hanı, No. 33, Kat: 5, Beşiktaş. Farklı bir diğer adres de şu: Serencebey Yokuşu, Mehmet Ali Bey Sokak, No. 10/5, Beşiktaş. Tel: (212) 258.70.01, Faks: (212) 258.70.91, e-posta: fesist@superonline.com

**32.** Alman Hükûmeti’nin en büyük ortağı SDP tarafından kendisine bağlı olan Friedrich Ebert Vakfı’na hazırlattığı ve Alman arşivlerine “devlet raporu” olarak geçen “Almanya’da İslâmi Örgütler” başlıklı rapora göre: “DİTİB-Diyanet İşleri Türk İslâm Birliği” en büyük Türk İslâm örgütüdür ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kontrolündedir. Eğer Almanya’da bir caminin lokalinde Atatürk resmi varsa, o cami DİTİB’e bağlıdır. DİTİB’in imamları maaşlarını Türkiye Cumhuriyeti’nden almakta, anadili Türkçe olmayan Müslümanlara yardım edememektedirler. DİTİB’in varlığı, diğer Müslümanların aleyhinedir. DİTİB’le ilişkilerde mesafeli olunmalıdır.... İslâmi örgütler bir güç faktörüdür. Alman Devleti, adı istihbarat raporlarında adı geçen İGMG ve Süleymancı örgütlerle diyalog kurmalıdır. Diyalog, örgütlerin merkezleriyle değil, yerel şubeleriyle kurulmalıdır. Haklarında istihbarat kaynaklı uyarılar var diye Milli Görüşçülerle diyaloga girmemek hatadır. Bu tür örgütlerle diyaloga girmemek, Alman tarafı için “bumerang” a dönüşebilir. Yerel yönetimler, İslâmi örgütlerin ihtiyaçları konusunda işbirliği yapmalıdır. Raporda ilginç tespitlerde bulunmaktadır. Nitekim, “İslâm’a bu kadar önem verilmesi, Almanya’nın yeni entegrasyon politikası karşısında Türk ulusal kimliğinin yarattığı endişeden kaynaklanmaktadır. Vatandaşlık yasası reformuna göre Alman yurttaşlığına geçişin kolaylaşacağı düşünüldüğünde, bu yeni vatandaşların dini kimliklerine önem verilerek ulusal kimliklerinden uzaklaştırılacaklardır. Böylece bu kişiler karşısında Türkiye Cumhuriyeti’nin söz söyleme hakkı kaybolacaktır. Ayrıca, dini talepleri karşılanan Müslümanlar devlete karşı daha sadık olacaklardır” görüşü savunulmaktadır. Raporda, Nurculuk, Süleymancılık ve Milli Görüş gibi tüm irticai oluşumlar övülürken, Almanya’daki vatandaşlarımızın Türk kimliğinden uzaklaşması amacıyla din eksenli alternatif entegrasyon modeli öngörülmektedir. Buna göre, Müslümanların giysilerine karışılmayacak; kurban kesimi, İslâmi mezarlık, İslâmi defin, cami yapımı, ezan, İslâmi okul, Almanca din dersi gibi haklar tanınacaktır. Modelde ayrıca İslâmcı şeriatçı örgütlere imam nikâhı kıyma hakkı verilmesi ve bu nikâhın Alman resmi makamlarınca da tanınması yer almaktadır. Rapora göre bu uygulamalarla, Alman Hükûmeti’nin entegrasyon modelindeki temel hedefler şöyle olacaktır: Müslüman Türkler ulusal kimlik ve kültürlerinden uzaklaştırılmalıdır. Bu insanlara temel sorunlarının dini ihtiyaçları ve talepleri olduğu aşılmalı ve gündemde tutulmalıdır. Müslümanlar anayasal hakları sağlandığı gerekçesiyle sevindirilmeli, Türkiye’den mümkün olduğunca uzaklaştırılmalıdır. Nitekim, Alman Hükûmeti’nin tanınması ve teşvikiyle Milli Görüş Münih İslâm Merkezine bağlı “İslâmi İlkokul” kurulmuştur. Bu modelin yürürlüğe girmesiyle İslâmi anaokulu da kurulabilecektir. Alman Hükûmeti’nin, söz konusu raporda belirtilen hususların bir kısmını uzun süredir uygulamaya çalıştığı, Almanya’nın neden bu ülkede din dersi verme yetkisini Milli Görüş yanlısı İslâm Federasyonu’na verdiği daha net olarak anlaşılmaktadır. Raporun tam anlamıyla uygulamaya konulmasıyla irtica için Almanya’nın ideal ülke olacağı sanılmaktadır.

**33.** Ebert Vakfı’nın rastgele seçilmiş etkinliklerinden birkaçı: “Gündelik Yaşamın Müzelere Yansıması Sempozyumu” (16 Aralık 1995); “Önde Gelen Sivil Toplum Kuruluşları Araştırması” (Ocak 1997); “Türkiye’de İç Göç: Sorun Alanları ve Araştırma Metotları Sempozyumu” (6-8 Haziran 1997); “Sendikal Eğitim Teknikleri Atölye Çalışması” (11-12 Haziran 1998); “Sendikalarda Kadın Eğitimi Atölyesi” (22-23 Haziran 1998); “Sendikalarda Uzmanlık Grubu

*Eğitimleri Atölye Çalışması" (17-18 Eylül 1998); "Yazılı Malzemelerin Sendikal Eğitimde Kullanılması Olanakları Atölye Çalışması" (1 Ekim 1998); "Yeni Teknolojilerin Sendikal Eğitimde Kullanılma Olanakları Atölye Çalışması" (2-3 Ekim 1998); "90'larda Türkiye'de Endüstri İlişkileri Araştırma Projesi" (Mart-Ekim 1998); "Türkiye'de İşsizlik ve Eksik İşgücü Araştırma Projesi" (Nisan-Ekim 1999); "Üniversiteler ve Sendikalar Sempozyumu" (24-25 Eylül 1999); "Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bibliyografyası Araştırma Projesi" (Başlangıç 15 Mayıs 2000); Ankara Üniversitesi Ataum Merkezi ile Dr. Emil Mintchev, Prof.Dr. Peter Ludlow, Prof.Dr. Jörg Becker, Dr. A. Atilla Doğan gibi akademisyenlere verdirilen konferanslar; TÜSES (Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı) ile ortak düzenlenen "Sosyal Demokrat İstihdam Politikaları" etkinlikleri (Ekim 1997) vd.*

**34.** CHP yönetimlerinde bulunan kişilerce kurulan vakıfların da Friedrich Ebert gibi Alman vakıflarıyla eğitim programları düzenledikleri görülüyor. CHP Gençliğinin sosyal demokrasi eğitiminin sonunda, Ebert Vakfı'na katkıları nedeniyle bir de plaket veriliyor (Cumhuriyet 6 Ekim 2000). Aralık 2000'de CHP'nin Alman Sosyal Demokratlarıyla birlikte bir dostluk derneği kurma girişimlerinin Bakanlar Kurulu'nun onayından geçmediği gazetelerde yer alıyor. SODEV adlı vakfın tanıtım metninde şu ilginç açıklama yer alıyor: "Ayrıca, uluslararası planda Alman Friedrich Ebert vakfıyla da önemli çalışmalar yürütülmektedir". Ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Yıldırım, "Şifre Çözücü: Project Democracy", **Müdafaa-i Hukuk**, 32: Mart-Nisan 2001, s. 29 ve dpn. 20.

**35.** Merkezi Hamburg'da bulunan Körber Vakfı'nın Başkanlığını Dr. Wolf Schmidt, Konrad Adenauer Vakfı'nın ajandasına göre de İstanbul temsilciliğini Esther Karay-Dinç yapmaktadır. Genel Merkez adresi: Kurt A. Körber, Chausse 10 21033 Hamburg-Deutschland, Tel: 040.72502457, E-posta: turkei@stiftung.koerber.de Diğer vakıflar gibi bu vakfın da internette sitesi bulunmaktadır. Vakfın Türkiye'deki faaliyetleri için bkz. <http://www.stiftung.koerber.de/tuerkei> Körber Vakfı'nın doğrudan ya da müştereken gerçekleştirdiği etkinliklerden bazıları: "2. Uluslararası Tarih Kongresi" (8-10 Haziran 1995); "Türkiye'de Kimlik ve Normların Değişimi Sempozyumu" (27 Eylül 1995); "Bilanço: 1923-1998 Uluslararası Kongre" (1998); "Liseliler Tarih Bilinci-Anket" (1995) ve ayrıca Hamburg, Bonn gibi farklı şehirlerde yapılan, "Yerel Tarih", "Uluslararası İlişkiler", "Almanya ve Türkiye'de Sivil Toplumun Geleceği" gibi çeşitli konu başlıkları altındaki yarışmalar, atölye çalışmaları vd.

**36.** Konrad Adenauer Vakfı'nın ajandasına göre, Friedrich Naumann Vakfı'nın Ankara Temsilciliğini Dr. Wilhelm Hummen yapmaktadır. Vakfın adresi: Kuşkondu Sok. 7/8 Çankaya/Ankara. Tel: (312) 440.47.04, Faks: 438.18.88, e-posta: "fnst@ada.net.tr". Vakfın etkinliklerinden bazıları: Arı Grubu, Doğu-Batı Enstitüsü ile birlikte 8 Haziran 2000'de İstanbul'da The Marmara Oteli'nde gerçekleştirilen "Building a Secure Eurasia for the 21. Century" konulu sempozyum; 18 Ekim 2000'de Akdeniz Belediyeler Birliği ile "Yerel Yönetimlerin Değişen Rolü" konulu sempozyum; 19-21 Nisan 1996'da Bursa'da "Doğal Kaynak Kullanımında Alternatif Yöntemler ve Yeni Yaklaşımlar" konulu sempozyum; 1996'da Ankara'da "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Kobilere Etkisi" konulu seminer; 1996'da Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Y.O. ile gerçekleştirilen "Türkiye'de Çalışan Çocuklar Sorunu ve Çözüm Yolları" konulu toplantının tebliğlerinin kitap olarak yayını; AB'nin katkısıyla, Antalya Barosu ile müşterek yürütülen "Demokratikleşme Bilincinin Artırılması, Modern Demokratik Devletin ve AB İnsan Hakları Standartları Kavramlarının Tanıtılması" projesi vd.

**37.** Merkezi Almanya-Göttingen'de bulunan "Tehdit Altındaki Halklar Derneği", BND'nin örtülü fonlarından finanse edilen ve kadrolu elemanlarından oluşan bir örgüt olup, rüştünü Yugoslavya'da ispatlamıştır. Tilman Zülch, Tessa Hoffmann, Klaus Peter Volkman gibi azılı Türk düşmanı Alman istihbaratçıları bünyesinde barındıran bu örgüt, Türk Silâhlı Kuvvetleri aleyhine, PKK-ERNK başta olmak üzere tüm bölücü etnik yapılanmaların lojistik desteklenmesinden ve aralarındaki koordinasyondan doğrudan sorumludur.

**38.** "Katolik ve protestan kiliseleri Almanya'da, ruhani konuların çok uzağında, devlet politikasının bütün konularında aktif rol oynar ve kamuoyunu en çok etkileyen bir altyapıya sahiptir. Bu kiliseler, kendi bünyelerinde kurdukları akademi ve seminerlerde iç, dış ve ekonomik politikaların her alanında çalışmalar yaparlar. Bu seminerlerde Almanya'nın yakın geleceğe ilişkin politikalarının temelleri atılır, ideolojileri geliştirilir, literatürü oluşturulur ve hatta görevlendirilecek kişiler tespit edilerek ilerideki görevlerine hazırlanır. Çocuk bahçelerinden başlayıp, okul, hastahane, yetim ve bakımevleri, huzurevleri işleten kiliseler,

bütün bu kuruluşlarına dağıttıkları özel yayın organlarına da sahiptirler ve bu kuruluşların da kamuoyu monopolüne sahip oldukları söylenebilir. Kiliseler bu monopollerini garantiye almak için yukarıda sayılan kuruluşlarda, değil başka dilden, başka mezhepten dahi insan çalıştırmazlar. Örneğin, tamamen devlet veya hastalık sigortaları tarafından işletilen bir hastahanedeki Alman vatandaşı olsa bile, bir Türk doktor veya bahçıvan çalışamaz. Kılcal damar gibi topluma yayılan bu enformasyon ağına ek olarak, kiliseler küçük 'haber ajansları'na da sahiptirler. Almanya'daki haber ajanslarının % 50'si kiliselerin malı olup, diğer haber ajanslarından ucuz oldukları için, hemen bütün Alman medyasınca kullanılır". Dr. Yavuz Dedegil, "Almanya'da Kamuoyu Oluşumu ve Yabancılaşma", **Teori**, Ocak 2001, s. 73-76. Alman kiliseleri, gerek Almanya'daki Türk Toplumu ve gerekse Türkiye'ye yönelik devlet politikalarının oluşturulmasında ve yaşama geçirilmesinde aktif biçimde rol oynamaktadırlar. Amaç, Türk Toplumu ulusal kimlikten koparmak ve Türkiye'yi parçalamak olduğunda, kiliseler hiçbir ayırım yapmamaktadırlar. Kaplancılardan Süleymancılara, Nakşibendilerden Fethullahçılara kadar tüm köktendinci yapılanmalara lojistik destek sağlayan kiliselerin son girişimlerinden biri, geçtiğimiz yıl, TCK 312. maddeye göre bir yıllık hapis cezası kesinleşen Necmettin Erbakan için kampanya başlatmalarıdır. Örneğin, **Uluslararası Katolik Barış Hareketi** Almanya Sorumlusu Rahip Wolfgang Jungheim, 1.8.2000 tarihli bir basın bildirisi ile, Erbakan'ın yanı sıra, aynı yurtseverlik (!) çizgisinde yer alan dava arkadaşları Akın Birdal, Leyla Zana, Tayyip Erdoğan ve İsmail Beşikçi'ye özgürlük talep etmiş; ardından Heinrich Böll Vakfı'nın sponsorluğunda düzenlenen "Düşünce Özgürlüğü İçin 2. İstanbul Buluşması"nın katılımcısı olarak, 20.11.2000'de Erbakan'ı Ankara-Balgat'taki evinde ziyaret etmiştir. Son bir gelişme olarak, BND ve Kiliseler, Fethullahçılara lojistik destek konusunda görüş birliğine varmışlardır. Buna göre, Fethullahçıların Almanya ve AB sınırları içinde örgütlenmelerine, himmet parası toplamalarına, şirketleşmelerine ve okul açmalarına izin verilecek; karşılığında da Fethullahçılar, Balkanlar'da, Türkiye'de, Kafkasya'da ve Orta Asya'da Alman dilinde eğitim veren okullar açacaklardır.